

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Korupce ve veřejné správě a její vývoj na území České republiky
Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Veronika Lukášová**
Osobní číslo: **E20177**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Veřejná ekonomika a správa**
Téma práce: **Korupce ve veřejné správě a její vývoj na území České republiky**
Zadávací katedra: **Ústav správních a sociálních věd**

Zásady pro vypracování

Cílem bakalářské práce je objasnit termín korupce a související pojmy, popsat úpravu korupce v českém právním řádu a nastínit problematiku korupce v mezinárodním kontextu. Součástí práce bude analýza vývoje korupce a jejích příčin dle indexu vnímání korupce.

Osnova:

- Definice korupce a souvisejících pojmů.
- Korupce v českém právním řádu.
- Příčiny a prevence korupce.
- Index vnímání korupce a další metody měření.
- Korupce v mezinárodním kontextu.
- Shrnutí a vyhodnocení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BOHATÁ, Marie. *Etika a integrita veřejné správy*. Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-3311-6.
HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-531-3.
TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ, Jana. *Lobbing, nebo korupce?*. Praha: Leges, 2021. Teoretik. ISBN 978-80-7502-520-3.
ZÁVODSKÝ, Ondřej. *Čas oligarchů, jejich sluhů a nepřátel*. Brno: Tribun EU, 2019. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-263-1472-1.
ZÁVODSKÝ, Ondřej. *Výstup na vrchol korupce: od obálek k národní prostituci*. Praha: Euromedia Group, 2020. Universum (Euromedia Group). ISBN 978-80-242-6787-6.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Barbora Kovářová**
Ústav správních a sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2023**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Jan Černohorský, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2022

Prohlašuji:

Práci s názvem Korupce ve veřejné správě a její vývoj na území České republiky jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 03. 2023

Veronika Lukášová v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala JUDr. Barboře Kovářové za odborné vedení této bakalářské práce, dále rovněž za její cenné rady a připomínky, vstřícnost a ochotu, kterou mi během zpracování této práce věnovala. Dále patří poděkování i mé rodině a příteli za jejich podporu.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá vývojem korupce ve veřejné správě na území České republiky. K uvedení do problematiky je vysvětlen termín korupce a další související pojmy, jako je lobbying nebo klientelismus. Dále jsou v práci uvedeny trestné činy související s korupcí, či jak lze vzniku korupce předcházet. Nakonec dochází k porovnávání vývoje korupce ve veřejné správě na našem území na základě indexu vnímání korupce a k nastínění problematiky v mezinárodním kontextu.

KLÍČOVÁ SLOVA

index vnímání korupce, korupce, Transparency International, úplatek, veřejná správa

TITLE

Corruption in public administration and its development in the Czech Republic

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with the development of corruption in public administration in the Czech Republic. To introduce the issue the term corruption and other related terms such as lobbying or clientelism are explained. Furthermore in thesis are mentioned crimes related to corruption or how to prevent a creation of corruption. At the end is a comparison of the development of corruption in public administration in our territory based on the Corruption Perceptions Index and an outline of the issue in an international context.

KEYWORDS

Corruption Perceptions Index, corruption, Transparency International, bribe, public administration

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	10
ÚVOD	11
1 KORUPCE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ.....	13
1.1 Korupce.....	13
1.1.1 Typy korupce	14
1.1.2 Stádia korupce.....	15
1.2 Veřejná správa.....	15
1.3 Pojmy související s korupcí	16
1.3.1 Klientelismus	16
1.3.2 Nepotismus	16
1.3.3 Lobbng.....	16
1.4 Negativa korupce	17
1.5 Whistleblowing	18
2 KORUPCE V ČESKÉM PRÁVNÍM ŘÁDU	20
2.1 Základní pojmy	21
2.1.1 Úplatek.....	21
2.1.2 Úřední osoba	21
2.1.3 Obstarávání věcí obecného zájmu	22
2.2 Úplatkářství.....	22
2.2.1 Přijetí úplatku.....	22
2.2.2 Podplácení.....	23
2.2.3 Nepřímé úplatkářství.....	23
2.3 Další zákony související s korupcí.....	23
3 PŘÍČINY A PREVENCE KORUPCE	25
3.1 Příčiny vzniku korupce	25
3.2 Prevence korupce	26
3.3 Rozdíl mezi prevencí a represí.....	29

4 INDEX VNÍMÁNÍ KORUPCE A DALŠÍ METODY MĚŘENÍ	30
4.1 Index vnímání korupce	30
4.1.1 Vývoj v letech 1996-2002.....	32
4.1.2 Vývoj v letech 2003-2007.....	35
4.1.3 Vývoj v letech 2008-2011.....	39
4.1.4 Vývoj v letech 2012-2015.....	42
4.1.5 Vývoj v letech 2016-2018.....	46
4.1.6 Vývoj v letech 2019-2022.....	49
4.2 Globální barometr korupce	52
4.3 Index plátců korupce.....	52
5 KORUPCE V MEZINÁRODNÍM KONTEXTU	53
5.1 GRECO	53
5.2 OECD.....	54
5.3 EPAC a EACN.....	55
5.4 IACA.....	56
5.5 OGP	57
ZÁVĚR	58
POUŽITÁ LITERATURA	60
PŘÍLOHY	69

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 1996-2011	31
Obrázek 2: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 2012-2022	32
Obrázek 3: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 1996-2002	32
Obrázek 4: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 2003-2007	35
Obrázek 5: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 2008-2011	39
Obrázek 6: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 2012-2015	42
Obrázek 7: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 2016-2018	46
Obrázek 8: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 2019-2022	49
Tabulka 1: Korupce ve veřejné správě v českém právním řádu	20
Tabulka 2: Příčiny korupce a preventivní protikorupční opatření	26

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ASTRA – Asociace pro transparentnost, z.s.

BPI – Bribe Payers Index

CIA – Corruption Impact Assessment

CPI – Corruption Perceptions Index

EACN – The European contact-point network against corruption

EPAC – The European Partners against Corruption

EU – Evropská unie

GCB – Global Corruption Barometer

GRECO – Group of States against corruption

IACA – International Anti-Corruption Academy

OECD – Organization for Economic Co-operation and Development

OGP – Open Government Partnership

TČ – Trestný čin

TI – Transparency International

TZ – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ÚVOD

Korupce, jev provázející lidstvo již od dob, kdy začala vznikat primitivní lidská společenství, je hlavní náplní této bakalářské práce. Tento fenomén není jednoduché definovat, protože se dotýká mnoha různých oblastí, a i to je jeden z důvodů, proč je tak rozšířený a těžko identifikovatelný. Společnost se ho snaží eliminovat, ale je těžké ho zaprvé objevit a zadruhé prokázat, že se někdo korupčního jednání opravdu dopouští. A protože se korupce nachází téměř všude kolem nás v různých formách, tak je v této práci pojednáno právě o tom, jak se korupce vyvíjela v České republice, jaké mohly být příčiny tohoto vývoje, a zda došlo k nějakému výraznému zlepšení v korupční situaci na našem území v průběhu let.

Nejprve bude pro uvedení do problematiky objasněn termín korupce, její typy, stádia a negativa, a další související pojmy, jako je nepotismus či klientelismus. Protože se tato práce zabývá korupcí ve veřejné správě, také dojde k vysvětlení tohoto termínu, aby bylo vše uvedeno do kontextu. Následně bude pojednáno i o problematice lobbingu a whistleblowingu, což jsou dva jevy, které s korupcí úzce souvisejí.

Následně dojde k nastínění úpravy korupce v českém právním řádu, konkrétně zejména v trestním zákoníku z roku 2009. Budou vysvětleny pojmy, jako je úplatkářství, úřední osoba či obstarávání věcí veřejného zájmu, které jsou stěžejní pro správnou aplikaci právní úpravy. Zaměření bude zejména na trestné činy týkající se úplatkářství, které jsou nejrozšířenější. Dále bude uvedeno i několik dalších zákonů, které se korupce rovněž dotýkají.

Dále budou rozebrány hlavní příčiny, díky kterým existuje prostor pro vznik korupce. Bude nastíněna i problematika prevence, která by měla zajistit, aby nedocházelo ke vzniku korupčního jednání. Poté bude vymezen rozdíl mezi prevencí a represí.

V další části bude uveden popis a základní metodika Indexu vnímání korupce, který bude stěžejní pro tuto bakalářskou práci. Na základě tohoto indexu dojde následně k analýze vývoje korupce v České republice od roku 1996 do současnosti. Taktéž budou rozebrány možné příčiny, které mohly mít vliv na výsledné hodnoty tohoto indexu. Dále bude stručně pojednáno o dalších metodách měření korupce, kterými jsou Globální barometr korupce a Index plátců korupce.

V poslední kapitole dojde k rozebrání problematiky korupce v mezinárodním kontextu. Budou zde popsány zejména mezinárodní organizace, které se bojem s korupcí zabývají, a jejichž členem je i Česká republika.

Cílem této bakalářské práce je tedy nastínit problematiku korupce, její úpravu v českém právním řádu a chápání korupce v mezinárodním kontextu. Dále bude cílem zjistit, jakým způsobem se korupce na území České republiky na základě Indexu vnímání korupce vyvíjela, zdali došlo k nějakému výraznému zlepšení či naopak k propadu. Rovněž dojde k analýze příčin, které mohly zásadním způsobem vývoj korupce na našem území ovlivnit jak negativně, tak pozitivně.

1 KORUPCE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

V této kapitole bude popsáno, co je to korupce, jaké má podoby ve veřejné správě, jak se korupce dělí a jaká jsou její stádia. Dále budou objasněny s korupcí související pojmy, například nepotismus, klientelismus či lobbying. Nakonec zde budou uvedena negativa korupce a v současnosti hodně diskutovaný jev, kterým je whistleblowing.

1.1 Korupce

Slovo korupce vychází z latinského „*corrumpere*“, což lze přeložit jako kazit, podplatit, nalomit, či oslabit. Je to fenomén starý téměř jako lidstvo samo a v dnešní době se vyskytuje více méně ve všech oblastech, na které si lze vzpomenout. Zejména kvůli tomu, že zasahuje do mnoha oblastí a oborů, je velmi těžké korupci definovat.

Organizace Transparency International (dále jen: „**TI**“) (2011) používá pro vymezení korupce vlastní definici, přičemž definuje korupci jako zneužití svěřených pravomocí s cílem získat nezasloužený osobní prospěch. Ministerstvo vnitra České republiky (2019) říká, že korupci lze z širšího hlediska popsat jako odklon od sledování zejména veřejného zájmu a zneužívání veřejných prostředků za účelem dosažení vlastních zájmů, ať už individuálních nebo skupinových. Podle Vondráčka a Havrdy (2013, s. 14) se korupce dopouští někdo, kdo by měl jednat v zájmu veřejném, ale jedná v zájmu soukromém a za to dostává nějakou neoprávněnou výhodu, například moc, pozici nebo peníze. Horník a Žufanová (2014, s. 33) uvádějí, že korupce je souhrnné označení pro jednání, kdy je ovlivňována osoba pověřená výkonem určitého zájmu, často veřejného, pomocí nějakého obohacení či zvýhodnění.

Tyto definice se týkají zejména korupce ve veřejném sektoru, která bude hlavní náplní této práce. Dalo by se tedy shrnout, že korupčním jednáním můžeme nazvat takové jednání, při kterém osoba, která má jednat ve veřejném zájmu a má k tomu určité pravomoci, se od tohoto jednání odchýlí či zneužije své postavení, díky čemuž dojde k nějakému osobnímu obohacení dané osoby či obohacení třetích stran. Obohacení nemusí být pouze finanční, ale i věcné či v podobě nějakého příslibu výhody do budoucnosti.

V korupčním jednání vystupují tři subjekty. Prvním je korumpující, který poskytuje nějakou odměnu za obstarání prospěchu pro sebe nebo pro někoho jiného. Dalším subjektem je korumpovaný, který přijme tuto odměnu za to, že obstará neoprávněnou výhodu či příslibí, že uplatní své pravomoci či postavení ku prospěchu korumpujícího. Posledním subjektem je poškozený, který nese náklady korupčního jednání a vzniká mu nějaká újma. (Volejníková, 2007, s. 21).

Korupční jednání je charakteristické pěti znaky. Prvním znakem je vždy vztah dvou stran, přičemž na těchto stranách může být i více účastníků korupčního jednání. Druhý znak je typický tím, že se vždy jedna strana dopustí porušení své povinnosti, zejména zneužije svoji pravomoc či postavení. Třetí znak poukazuje na skutečnost, že kvůli tomuto zneužití získá strana neoprávněné obohacení, ať už pro sebe nebo někoho jiného. Další znak říká, že daná osoba zneužije svou pravomoc z vlastního či cizího podnětu. Posledním znakem je fakt, že neoprávněné obohacení získá i druhá strana tohoto vztahu, ať už pro sebe či někoho jiného (Oddělení boje s korupcí Úřadu vlády České republiky, 2018).

1.1.1 Typy korupce

Horník a Žufanová (2014, s. 36) uvádějí, že korupci lze vymezit podle různých kritérií, například podle rozsahu. Korupci podle tohoto kritéria dělí na malou (běžnou) a velkou (závažnou). Malá korupce je charakteristická uplácením za veřejné služby. Naopak při velké korupci dochází k uplácení za určité výhody v oblastech, kde lze získat určité postavení či vliv.

K tomuto rozdělení se přiklání i Naxera (2015, s. 57), který doplňuje, že častými projevy velké korupce v praxi jsou pletichy při zadávání veřejných zakázek, vytváření monopolů, soukromé obohacení z privatizace či klientelismus zejména ve vysokých funkcích ve veřejné správě, přičemž i objem finančních prostředků je větší než u malé korupce. Pro tu je tedy charakteristický nižší finanční objem, za který se nejčastěji korumpující snaží urychlit získání statků či služeb, na které má právo, například získat rychleji povolení ke stavbě.

Asociace pro transparentnost, z.s. (dále jen: „ASTRA“) (2019) zmiňuje ještě třetí typ, tzv. „state capture“ (převzetí státu). V tomto případě si okruh osob podmaní stát i s jeho finančními prostředky, funkcemi a úřady, a poté z toho tyto osoby čerpají výhody. Důsledkem pak může být ovlivňování voleb a sdělovacích prostředků, dohled nad úřady a dalšími veřejnými orgány, netransparentnost při financování politických hnutí či stran a v neposlední řadě i působení na soudní či legislativní procesy.

Malá korupce je tedy ve své podstatě problémem nejmenším, není totiž nijak ohrožován chod systému. U velké korupce vzniká problém větší, protože jakmile se dostane k moci nebo do určitého postavení nekompetentní osoba, která nebude jednat ve veřejném zájmu, ale v soukromém, je ohrožen chod systému, volná soutěž i dodržování norem. Převzetí státu je už pak problém obrovský, jelikož je ohrožována demokracie a její principy, například lid jakožto zdroj státní moci, vláda zákona, svobodné volby či svoboda tisku a projevu.

1.1.2 Stádia korupce

Oddělení boje s korupcí Úřadu vlády České republiky (2018) vymezuje tři stádia korupce. Nejméně závažná je náhodná korupce, při které dochází pouze k drobnému úplatkářství a pouze u určitých osob.

Druhým stádiem je systematická nebo organizovaná korupce. Systematická je charakteristická faktem, že korupce přestává být výjimkou a do organizované přechází v momentě, kdy se korupce mění na organizovaný zločin, který je založen na vzájemných vazbách.

Posledním stádiem je systémová korupce. V tomto případě se korupce stává součástí politických a ekonomických institucí. Tyto zasažené instituce poté nemohou bez korupce dále fungovat, jsou na ni závislé.

1.2 Veřejná správa

Aby bylo možné provést analýzu vývoje korupce ve veřejné správě, je nutné nejprve uvést, co si pod pojmem veřejná správa lze představit.

Veřejná správa poskytuje služby občanům ve veřejném zájmu, zejména kolektivní statky či služby, a hospodaří se státním majetkem (Bohatá et al., 2021, s. 50). Ústava udává činnosti veřejné správy a její organizaci, zákon potom stanoví její obsah a formy výkonu. Veřejná správa se dále řídí principem legality, podléhá veřejné moci a je vykonávána určitými orgány. Tyto orgány mají konkrétní pravomoci, které uplatňují pouze v případech stanovených zákonem (Horzinková a Fiala, 2019, s. 12-13).

Hendrych et al. (2016, s. 2-7) udává, že veřejnou správu lze charakterizovat buď z pohledu materiálního pojetí, tedy jako určitou činnost, kdy dochází ke spravování, nebo z pohledu formálního, tedy jako instituce, které veřejnou správu vykonávají. Dále se veřejná správa dělí z hlediska územního a věcného. Územní hledisko dělí veřejnou správu na ústřední (úroveň státu), regionální (úroveň krajů) a místní (úroveň obcí). Věcné hledisko říká, že veřejná správa je vykonávána buď jako všeobecná, anebo jako specializovaná či odborná. Veřejnou správu lze také dělit na státní správu a samosprávu.

Veškeré činnosti veřejné správy jsou podloženy zákonem, ale i přes to dochází ke korupčním aktivitám právě v této oblasti. Korupce ve veřejné správě se vztahuje zejména na vztahy, které vznikají mezi úřední osobou (osobou obstarávající věci veřejného zájmu)

a soukromou osobou. Dále sem ale také spadají vztahy mezi držiteli politických funkcí a státními úředníky (Horník a Žufanová, 2014, s. 37).

1.3 Pojmy související s korupcí

Protože korupce obsahuje širokou škálu jednání, pojí se s ní i pojmy, které jednotlivé druhy jednání konkretizují. Nyní budou uvedeny ty nejznámější z nich a budou stručně vysvětleny.

1.3.1 Klientelismus

Klientelismus je formou korupčního jednání, která je tu zakořeněna již od dob socialismu. V té době na území Československa probíhal tzv. „podpultový prodej“, kdy se lidé domlouvali se známými, kteří pracovali v obchodech, aby jim pod pultem schovali různé nedostatkové zboží za příslib odměny.

Jak je tedy patrné, u klientelismu jde o vztah, kdy jedna osoba získává za nějakou formu osobního obohacení výhodu pro někoho dalšího, zejména pro své známé. Dochází tedy k distribuci statků či služeb, kdy jsou porušovány dané normy, a vše probíhá na základě vztahů. Tyto vztahy jsou nerovné, ale dobrovolné. (Bohatá et al., 2021, s. 130).

1.3.2 Nepotismus

Nepotismus lze definovat jako zvýhodňování příbuzné osoby oproti ostatním osobám, a to zejména při předávání informací či při výběrových řízeních. Negativní na tomto jevu je především fakt, že moc je přerozdělována na základě osobních vazeb, nikoliv podle oprávnění dané osoby. Tímto způsobem dochází k porušování řadě norem a k narušování volné soutěže (Bohatá et al., 2021, s. 129-130).

Dalo by se tedy říct, že dochází ke střetu zájmů, kdy jsou do vyšších pozic přijímáni nekvalifikovaní lidé namísto těch, kteří dané problematice rozumí, a nemusí se tak plně naplňovat veřejný zájem. Na druhou stranu osoba, která zvýhodňuje své příbuzné či známé, si tímto způsobem upevňuje okruh lidí, kteří mu budou loajální, a tak může posilovat svou pozici.

1.3.3 Lobbying

Lobbying je proces, při kterém dochází k prosazování zájmů konkrétní zájmové skupiny, přičemž se tak děje v rámci určitého rozhodovacího procesu. Týká se to zejména procesů legislativních či rozhodovacích a předchází tomu mnoho činností, například shromažďování informací, zajišťování podpory veřejnosti či vypracovávání různých analýz (Horník a Žufanová, 2014, s. 40). Naxera (2015, s. 72-73) zmiňuje, že kvůli nejasnému chápání rozdílů

mezi korupcí a lobbingem, dochází často k negativnímu chápání tohoto jevu ze strany veřejnosti.

Druhy lobbingu lze určit podle toho, jaké prostředky se použijí k prosazování zájmů. Prvním druhem je lobbing přímý, kdy se zájmy prosazují prostřednictvím dopisů, rozhovorů nebo přímých příspěvků konkrétní osobě, která v dané věci rozhoduje. V nepřímém lobbingu poté vystupuje prostředník, který lobbing provádí. Mohou to být média, politické strany či zájmová sdružení (Tlapák Navrátilová, 2021, s. 11).

Lobbing je na našem území přípustný proces, ale při zneužití pravomocí, porušení zákonů, ovlivňování úplatky či při netransparentnosti může sklouznout až k nekalému jednání. Problémem v České republice je i to, že zde nemáme platný zákon o lobbingu, který by bylo vhodné zavést. Tento zákon již v několika zemích v Evropské Unii i mimo ni schválilo a řídí se jím.

Organizace TI (2022) uvádí, že pokud je lobbing průhledný, jde o vhodnou formu, která umožňuje brát v úvahu zájmy, které by jinak nebyly zohledněny. Problémem je potom lobbing latentní, kdy nelze zjistit jeho původ a důvod, proč bylo dané rozhodnutí schváleno.

Zároveň organizace TI (2022) vydala instrukce, které by měly státy napříč světem dodržovat, aby došlo k usměrňování lobbingu správným směrem. Mezi ty patří například založení rejstříku, do kterého budou muset lobbisté uvádět důležité informace o jejich činnosti a příjmech, a s tím spojené transparentní zveřejňování těchto skutečností. Dále taktéž zavedení mravních zásad pro veřejné funkcionáře i lobbyisty, kterými se mají řídit, a v neposlední řadě důsledné promyšlení podnětů pro lobbování.

1.4 Negativa korupce

Korupce je jev, který s sebou nese spoustu negativních dopadů. Podle ASTRA (2019) je korupce nespravedlivá a narušuje právo na stejné zacházení, zpomaluje ekonomiku a ovlivňuje konkurenceschopnost země, tvoří základ pro organizovaný zločin nebo nabádá k rozkrádání veřejných financí.

Podle Vondráčka a Havrdy (2013, s. 19) korupce způsobuje nedůvěru lidu ve stát a ve zvolené zástupce. Nevěří totiž, že z daní, které občané odvádějí státu, budou jejich zvolení zástupci prosazovat veřejný zájem. Na druhou stranu vyšší míru korupce využívají někteří občané jako odůvodnění, proč nechtějí daně odvádět, což není zcela správně.

Volejníková (1999) tvrdí, že korupce má na svědomí rozmach tzv. „stínové“ ekonomiky, omezuje příjmovou stránku státního rozpočtu, negativně ovlivňuje mezinárodní obchod a investice či způsobuje nejistotu v hospodářské sféře a nárůst nákladů, zejména transakčních.

Bohatá et al. (2021, s. 128) uvádí, že korupce má negativní vliv zejména na čtyři oblasti. Nejvíce ohrožena je demokracie, protože korupce má silný vliv na morálku a ničí důvěru v právní řád a samotné principy demokracie. To ovlivňuje zejména snižující se participaci občanů na věcech veřejných a podryvá to důvěru v systém. V ekonomické rovině je korupcí oslabena volná soutěž, dochází ke zvyšování transakčních nákladů a mohou být v konečném důsledku ovlivněni všichni občané, včetně korumpujících. V politické rovině působí negativní vliv zejména na sílu demokratických principů a práv. V sociální rovině poté dochází k nestabilitě veřejných institucí a k prohlubování nerovností mezi lidmi.

Z tohoto vyplývá, že korupce neovlivňuje pouze ekonomiku a politické procesy, ale zejména i život občanů a jejich vnímání veřejné správy a celkově státu. Pokud budou mít občané pocit, že se korupce vyskytuje úplně ve všech sférách veřejné správy, nebudou mít motivaci jednat poctivě a budou chápat korupci jako součást každodenního života, tím pádem ji budou i sami aplikovat. Proto je důležité, aby byla korupce regulována, případně po vzniku korupčního jednání objevena, prokázána a potrestána.

1.5 Whistleblowing

„Whistleblowing je proces odhalení nekalého jednání v určité organizaci prostřednictvím poskytnutí informace osobám nebo institucím, které mohou oznamovanou skutečnost prověřit a případně zakročit“ (ASTRA, 2019).

Bývá to tedy zejména zaměstnanec nějaké společnosti, který zjistí, že v této společnosti dochází k nekalému jednání, a toto zjištění oznámí, ale může to být i nějaká externí osoba či organizace. Problémem je ovšem nedostatek důkazů, jak přímých, tak nepřímých, což přivádí svědky k dilematu, zda nekalé jednání oznámit či nikoliv. Nevědí totiž, jaké důsledky oznámení přinese a mohlo by to pro ně znamenat nepříjemné následky jako ztrátu práce, pokus o jejich diskreditaci, šikanu na pracovišti či různé mediální útoky.

V České republice je zároveň zakořeněný nesprávný způsob, jakým společnost na tyto oznamovatele nahlíží, mnoho lidí je totiž vidí jako tzv. „práskáče.“ Pravdou ale je, že mnoho lidí, kteří zjistí informace o nekalém jednání, na to mnohdy přijdou pouhou náhodou, ne záměrně. Tento způsob chápání whistleblowingu by ale mohl změnit nový zákon o ochraně oznamovatelů.

Evropská Unie již 23.10.2019 vydala směrnici týkající se ochrany osob, které oznamují porušení práva Unie. Tu měla Česká republika do svého právního řádu transponovat do 17.12.2021. K tomu ale nedošlo, návrh zákona o ochraně oznamovatelů sice prošel 1. čtením, poté ale došlo po volbách k výměně vlády a tato stanovená lhůta nebyla dodržena. Nová vláda představila svůj návrh tohoto zákona 29.4.2022, v listopadu 2022 byl tento návrh schválen a nyní bude postoupen k projednání do Poslanecké sněmovny.

Podle metodiky Odboru střetu zájmů a boje proti korupci Ministerstva spravedlnosti (2021) k přímé aplikovatelnosti této směrnice je hlavním cílem vytvořit takové prostředí, kde se oznamovatelé nebudou muset bát sankcí v případě, kdy nekalé jednání oznámí a přispějí tím k ochraně veřejného zájmu. Oznamovatelem se pro tyto účely rozumí fyzická osoba, která se o oznamovaném jednání dozvěděla v souvislosti s prací. Nejzásadnější prvek bude přitom zákaz jakýchkoliv odvetných opatření.

Tato metodika dále oznamuje budoucí povinnost zavést vnitřní oznamovací systém u veřejnoprávních subjektů. Týká se to profesních komor, zdravotnických zařízení, veřejných a státních vysokých škol a obchodních společností s majetkovou účastí státu (s více než padesáti zaměstnanci). Přičemž vnitřní oznamovací systém se dá definovat jako soubor nástrojů a postupů sloužících k přijímání oznámení a nakládání s nimi, dále také ochraňují identitu oznamovatelů a informace uvedené v těchto oznámeních.

Výhodou vzniku takového prostředí, které by bylo k oznamovatelům vstřícné, a ve kterém by si cítili bezpečně, by samozřejmě bylo více oznámení nekalého jednání, což by vedlo k odhalení mnoha korupčních kauz a přispělo by to ke snížení míry korupce v České republice. Občané by tuto situaci mohli vnímat jiným způsobem, nebáli by se korupční jednání, na které by přišli, oznámit a podpořilo by to jejich důvěru v celý systém.

2 KORUPCE V ČESKÉM PRÁVNÍM ŘÁDU

Korupce je nejen těžko identifikovatelná a prokazatelná, ale v českém právním řádu není ani samotné slovo „korupce“ doslovně zmíněno a dále definováno. V této kapitole proto bude pojednáno o tom, jak je korupce ve veřejné správě upravena v právním řádu České republiky.

Korupce se dotýká několik paragrafů v zákoně č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“). Nacházejí se ve zvláštní části TZ, konkrétně v hlavě II., která popisuje „*trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství*“, v hlavě V., ve které jsou uvedeny „*trestné činy proti majetku*“, dále také v hlavě VI., která obsahuje „*trestné činy hospodářské*“ a nakonec v hlavě X., kde jsou upraveny „*trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných*“. V následující tabulce jsou uvedeny tyto jednotlivé paragrafy z TZ, které se korupce týkají.

Tabulka 1: Korupce ve veřejné správě v českém právním řádu

HLAVA II	§ 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji
HLAVA V	§ 226 Pletichy v insolvenčním řízení
HLAVA VI	§ 255 Zneužití informace v obchodním styku § 256 Zjednání výhody při zjednání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě § 257 Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži § 258 Pletichy při veřejné dražbě
HLAVA X	§ 329 Zneužití pravomoci úřední osoby § 330 Maření úkolu úřední osoby z nedbalosti § 331 Přijetí úplatku § 332 Podplacení § 333 Nepřímé úplatkářství

Zdroj: vlastní zpracování dle (TZ)

2.1 Základní pojmy

Nejzásadnější právní úprava korupčního ve veřejné správě je uvedena v hlavě X a týká se úplatkářství. Ke správnému pochopení je nutné vysvětlit základní pojmy, které se s úplatkářstvím pojí.

2.1.1 Úplatek

Podle § 334 TZ se úplatkem rozumí výhoda, která je neoprávněná a dochází při ní k majetkovému obohacení či jinému zvýhodnění, které dostává či dostane uplácená osoba či s jejím souhlasem osoba jiná, přičemž na tuto výhodu nemají nárok. Horník a Žufanová (2014, s. 43) dodávají, že neoprávněným zvýhodněním může být nějaká peněžní částka, provize či dar, ale i určitá protislužba, například získání důležitého pracovního místa, lepší kariéra, získání tajných informací či zajištění rekreace. Dále také zmiňují, že minimální výši úplatku zákon nevymezuje a celkově ji je potřeba vyhodnocovat s ohledem na okolnosti, za kterých byl úplatek udělen.

Dále je podle Bohaté et al. (2021, s. 130) nutno rozlišovat dary od úplatků. Úplatek je uskutečňován tajným způsobem, naopak dar je vždy poskytnut veřejně. Dar také nikdy neukládá obdarovanému nějaký závazek a darující neočekává žádné zvýhodnění.

2.1.2 Úřední osoba

Pro správné pochopení paragrafů, které budou následně uvedeny, je potřeba také charakterizovat, koho si lze představit pod pojmem úřední osoba. V tomto případě to totiž nejsou pouze běžní úředníci krajských a obecních úřadů, ale tento pojem se týká většího počtu funkcí. § 127 TZ říká, že úředními osobami jsou členové Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu České republiky, členové vlády a hlava státu, tedy prezident, státní zástupci či soudci, členové zastupitelstev a byrokraté územních samospráv či orgánů státní správy. Dále ale také příslušníci ozbrojených sil, bezpečnostních sborů či obecní policie, soudní exekutoři či notáři, finanční arbitři a jejich zástupci a v neposlední řadě i fyzické osoby ustanovené lesní, mysliveckou či rybářskou stráží. Podmínkou je, že tyto osoby musí plnit úkoly státu a společnosti, přičemž k tomu využívají své pravomoci, které jim byly svěřeny.

Zejména pro účely paragrafů týkajících se úplatkářství přidává k této definici § 334 TZ i osoby, které jsou členy zákonodárného, soudního či jiného orgánu veřejné moci nebo jsou zaměstnanci či pracujícími v mezinárodním soudním orgánu či v mezinárodní nebo nadnárodní organizaci, která je založena státy či subjekty mezinárodního veřejného práva. Dále jsou zde zahrnuty i právnické osoby, které podnikají a má v nich rozhodující vliv Česká republika či jiný

stát. Všechny tyto subjekty jsou vnímány jako úřední osoba, pokud spáchaly trestný čin (dále jen: „TČ“) v souvislosti s jejich pravomocí při obstarávání věcí obecného zájmu.

Z těchto informací vyplývá, že úředními osobami jsou fyzické osoby napříč celou hierarchií veřejné správy, jak na vyšších, tak na nižších postech, ale v určitých případech lze za úřední osoby považovat i osoby právnické. V korupčním jednání tedy mohou vystupovat osoby s různým rozsahem pravomocí i určité organizace.

2.1.3 Obstarávání věcí obecného zájmu

Obstarávání věcí obecného zájmu je pojem málo specifický a není nijak blíže definovaný. Lze si představit takové věci, na kterých má zájem celá společnost a chce jejich řádný průběh. Týká se to například soudnictví či vykonávání veřejné správy.

Horník a Žufanová (2014, s. 72) uvádějí, že ochrana čistoty veřejného života, tedy zájem na nestranném, nezištném, řádném a zákonném obstarávání věcí veřejného zájmu je spolu se zájmem na ochraně podnikatelských vztahů objektem TČ úplatkářství.

Výše zmíněný § 334 TZ upravuje kromě definice úplatku a úřední osoby také význam obstarávání věcí obecného zájmu. Za to se považuje zachování určité povinnosti, která je smluvně přijatá či je dána právním předpisem, přičemž jejím účelem je zajištění, aby nedocházelo v obchodních vztazích k bezdůvodnému zvýhodňování či poškozování účastníků těchto vztahů či osob jednajících jejich jménem.

2.2 Úplatkářství

Úplatkářství je obsaženo v TZ v hlavě X., konkrétně se nachází ve třetím dílu této hlavy. Obsahuje tři paragrafy, které se týkají přijetí úplatku, podplácení a nepřímého úplatkářství. Poslední paragraf tohoto dílu obsahuje společná ustanovení.

2.2.1 Přijetí úplatku

§ 331 TZ týkající se přijetí úplatku říká, že TČ se dopouští ten: *„kdo sám, nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, nebo kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek“*.

TZ dále uvádí, že za tento TČ hrozí pachateli až čtyři léta odnětí svobody či zákaz činnosti, přičemž kdo v této situaci úplatek žádá, může dostat trest odnětí svobody na šest měsíců až pět let. Pokud tento TČ spáchá úřední osoba nebo někdo jiný s úmyslem získat sobě či někomu

jinému výrazný prospěch, trest odnětí svobody se pohybuje v rozpětí tří až deseti let či může dojít k propadnutí majetku dané osoby. Nejvyšší trest, což je odnětí svobody na pět až dvanáct let, může dostat úřední osoba, která je pachatelem a chce získat sobě či jinému výrazný prospěch či jiná osoba, která TČ spáchala s cílem opatřit sobě či jinému prospěch značného rozsahu.

2.2.2 Podplácení

Podplácení, které je uvedeno v § 332 TZ, je další TČ, který spáchá ten: *„kdo sám nebo prostřednictvím jiného poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek jinému nebo pro jiného v souvislosti s obstaráváním věci obecného zájmu, nebo kdo sám nebo prostřednictvím jiného poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek jinému nebo pro jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného“*.

Za tento TČ ukládá TZ trest odnětí svobody až na dvě léta, či může uložit trest peněžitý. Pokud je tento čin spáchán vůči úřední osobě či je spáchán s cílem buď získat sobě či jinému výrazný prospěch, anebo způsobit signifikantní škodu či jiný závažný následek, hrozí pachateli odnětí svobody na jeden rok až šest let, trest peněžitý či propadnutí majetku.

2.2.3 Nepřímé úplatkářství

§ 333 TZ říká, že TČ nepřímého úplatkářství se dopustí ten: *„kdo sám nebo prostřednictvím jiného žádá, dá si slíbit nebo přijme úplatek za to, že bude svým vlivem nebo prostřednictvím jiného působit na výkon pravomoci úřední osoby, nebo za to, že tak učinil“*.

Trest odnětí svobody až na tři léta hrozí pachateli tohoto TČ, přičemž osobě, která úplatek slíbí, nabízí nebo poskytne, hrozí trest odnětí svobody až na dvě léta.

2.3 Další zákony související s korupcí

Česká republika přijala několik dalších zákonů, které se dotýkají korupce, zejména kvůli členství v Evropské Unii (dále jen: „EU“) a v dalších mezinárodních organizacích. Z těchto členství totiž vyplývají určité závazky, například právě přijetí určité legislativy.

Příkladem může být zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, přičemž za implementaci tohoto zákona bylo zodpovědné Ministerstvo vnitra. V zákoně jsou upraveny poměry státních zaměstnanců a jejich služební vztahy či odměňování, dále také organizace státní služby a podobně. Zavedením tohoto zákona byl splněn závazek vůči EU o zavedení profesionální státní správy (Ministerstvo vnitra České republiky, c2022). Tento

zákon byl v roce 2022 novelizován zákonem č. 384/2022 Sb., což je také důležité z hlediska boje s korupcí.

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, je dalším zákonem, který obsahuje předpisy EU a dotýká se korupčního jednání. Upravuje pravidla pro zadávání veřejných zakázek a povinnost uveřejňovat o nich informace, povinnosti dodavatelů při jejich zadávání, informační systém o veřejných zakázkách či dozor, který dohlíží na naplňování zákona. Tento zákon má nyní projít novelizací, díky které by mělo dojít k větší volnosti pro zadavatele a menší administrativní náročnosti. Dále se upraví pravidla, podle kterých se přidělují zakázky dodavatelům, kteří byli odsouzeni například za korupci. Touto novelizací bude opět zákon v souladu s evropskými směrnicemi (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2022).

Dalším takovým zákonem, který reaguje na předpisy EU, je zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Ten ukládá povinnost poskytovat a zveřejňovat informace státním orgánům a územním samosprávným celkům, dále ale i například veřejným institucím či určitým veřejným podnikům. Tento zákon byl v roce 2022 novelizován zákonem č. 241/2022 Sb., který je účinný od 1.9.2022. Největší změny nastaly u veřejných podniků fungujících v odvětví dopravy a veřejných služeb, které mají nyní také informační povinnost. Dále musí být umožněn přístup k tzv. výzkumným datům, která jsou výsledky vědeckého výzkumu dotovaného z veřejných prostředků. Dále mají být zpřístupněny zdarma datové soubory s vysokou hodnotou, jako jsou geoprostorové údaje, meteorologie či vlastnictví společností (Alena Klimt, 2022).

Ač je podobných zákonů mnoho, pouze se okrajově dotýkají korupce a bylo by potřeba, aby vznikly zákony více specializované přímo na korupci. Příkladem může být již zmíněný zákon o lobbingu či zákon o ochraně oznamovatelů. Dokud totiž nebude existovat rozsáhlá právní úprava týkající se korupce, situace v České republice se nebude příliš zlepšit, protože zákony jsou naprostým základem pro řešení této problematiky.

3 PŘÍČINY A PREVENCE KORUPCE

Protože existují určité situace, které vytvářejí prostor pro vznik korupce, je nutné vytvořit preventivní opatření, která tomuto vzniku zabrání. V této kapitole tedy budou uvedeny nejčastější příčiny vzniku korupce, přičemž bude také pojednáno o její prevenci. Na konec kapitoly bude uveden rozdíl mezi prevencí a represí.

3.1 Příčiny vzniku korupce

Oddělení boje s korupcí Úřadu vlády České republiky (2018) udává, že jednou z nejzávažnějších příčin vzniku korupce je nekvalitní normativní systém. Pokud budou normy nejednoznačné, nejasné a budou obsahovat mezery, rozšíření korupce bude mnohem rozsáhlejší. Neméně vážnou příčinou je neefektivní systém kontroly, který nabádá případné viníky ke korupčnímu jednání, protože je velká šance, že nebudou vypátráni. Mezi další příčiny řadí Úřad vlády ČR nízký stupeň odhalování korupce a s tím spojené neúčinné výše trestů, které lze za korupční jednání uložit. Vliv na vznik korupce má rovněž neefektivní fungování veřejné správy, morální hodnoty společnosti či korupční tradice, ale i chudoba nebo vliv sdělovacích prostředků, které lidem často přinášejí zaujaté informace.

ASTRA (2019) zmiňuje, že příčiny korupce mohou vycházet i z úředních postupů. Přístup úředníků k veřejnosti může podpořit vznik korupce tím, že budou stanovena nejasná pravidla, postupy budou netransparentní či bude docházet k utajování informací.

Komplikovanost a přílišná rozvinutost systému byrokracie, nestabilní politická scéna, slabé soudnictví či legislativa může mít taky pozitivní vliv na vznik korupce (Volejníková, 1999).

Podle Horníka a Žufanové (2014, s. 107) lze za příčinu vzniku korupčního jednání označit samotnou touhu lidí po penězích, moci, kariéře nebo statcích materiální povahy. Další příčinou může být i fakt, že děti nejsou od malička vzdělávány a dostatečně vychovávány. Nejsou jim od útlého věku předávány základní hodnoty, a proto potom nevědí, co činit mohou či nemohou.

Z výše uvedeného vyplývá, že příčin způsobujících korupci je opravdu mnoho. Týkají se různých oblastí, od nastavení legislativy, přes postupy úředníků, až po samotnou morálku společnosti. Nějaké příčiny tedy lze určitými způsoby vymýtit, nebo alespoň omezit, ale u jiných nelze téměř nic dělat. Změnit morálku celé společnosti a oprostit se od tradic a kultury dané země je totiž nereálné.

3.2 Prevence korupce

Nejúčinnějším způsobem, jak zabránit výskytu korupce, je prevence jejího samotného vzniku. Prevencí tedy lze rozumět nějaký soubor činností a nástrojů, které eliminují vznik a výskyt nějakého negativního jevu, v tomto případě korupce.

V návaznosti na příčiny vzniku korupce udává Oddělení boje s korupcí Úřadu vlády České republiky (2018) také možná preventivní opatření pro tyto konkrétní případy, které jsou uvedeny v následující tabulce. Dále také toto oddělení vymezuje základní kameny prevence, jako je přesně vymezená pracovní náplň veřejných zaměstnanců, jasná organizační struktura veřejných institucí, odpovědnost všech jedinců za jejich provedené činy, vnitřní i vnější dohled, transparentnost informací, jednoznačné morální zásady, fungující a efektivní ochrana whistleblowerů či přiměřené vyplácení pracovníků, zejména těch, u kterých je vyšší možnost, že se je někdo bude snažit zkorumpovat.

Tabulka 2: Příčiny korupce a preventivní protikorupční opatření

<u>PŘÍČINY KORUPCE</u>	<u>PREVENTIVNÍ PROTIKORUPČNÍ OPATŘENÍ</u>
Nekvalitní normativní systém	Kvalitní legislativa
Nefunkční kontrolní systém	Funkční kontrolní systém
Nedostatečná míra odhalování korupce	Dostatek nástrojů pro odhalování korupce
Nízká morálka společnosti	Řadit zájmy společnosti nad zájmy osobní
Nekvalitní státní správa a administrativa	Odstranění nadbytečné byrokracie
Nízké ohodnocení úředníků	Dostatečné ohodnocení úředníků a dalších příslušných osob
Nesprávně nastavený systém sankcí	Přiměřená výše sankcí
Zakořeněná korupční tradice	Zdůrazňování, že korupce není obvyklý jev
Korupční vzory	Trestání korupce u vysoce postavených funkcionářů
Neobjektivní média	Zdůrazňování profesionality v investigativní činnosti

Zdroj: vlastní zpracování dle (Oddělení boje s korupcí Úřadu vlády České republiky, 2018)

Vondráček a Havrda (2013, s. 24-25) navrhuji předcházet korupci prostřednictvím tzv. „chytrých pravidel“. Ty spočívají v tom, že zvyšují náklady korupčního jednání, ale i riziko odhalení. Netransparentní jednání by taktéž neslo vysoké náklady, a proto by se praktikování korupčního jednání vysokým funkcionářům nevyplatilo. Dalším důležitým faktorem je to, že korupční jednání by za sebou zanechalo určité stopy a pachatel by byl středem pozornosti, která by nebyla zrovna žádoucí. Dále by mělo docházet ke kontrole nejen ze strany úřadů, které mohou být často také zkorumpovány, ale zejména ze strany veřejnosti. Preventivní by tedy mělo být i samotné zveřejňování důležitých informací, aby mohlo docházet k veřejné kontrole.

ASTRA (2019) se zaměřuje zejména na protikorupční strategie a etické kodexy. Protikorupční strategie by měly zejména obsahovat jasný cíl a nástroje, prostřednictvím kterých má být cílů dosaženo. Měly by být živé a měnit se dle aktuálních potřeb a situací. Aby došlo k jejich naplnění, musí být zveřejněny a zejména využívány v praxi. Etické kodexy vymezují předpokládané chování na pracovišti a dbají zejména na morální zásady a jejich využití v praxi. Opět by měly být aktuální, konkrétně definované, srozumitelné a také specifické. Problémem je, že nejsou právně závazné, ale i přes to by měly být vymezeny určité sankce za porušování kodexu, zejména když toto porušení vyžaduje nadřízená osoba. Nakonec tato organizace uvádí i doporučení seznámit zaměstnance veřejné správy s možností oznamování korupce či problematikou při zadávání veřejných zakázek, což může také působit jako preventivní prvek.

Podle Linhartové (2019) by zavedení elektronické veřejné správy mohlo jako preventivní opatření zamezit vzniku korupce. Došlo by ke zredukování vazeb a kontaktu mezi úřady a veřejností, což by následně vedlo ke snížení míry korupce, protože by nevznikl žádný prostor pro poskytnutí či vyžadování úplatku. Veřejnost by také měla přístup k většímu množství informací, došlo by tak ke zkvalitnění transparentnosti a zároveň by větší informovanost mohla pozitivně ovlivnit ochotu občanů účastnit se veřejných záležitostí. Pomocí elektronické správy by dále docházelo i k rychlejšímu, jednoduššímu a efektivnějšímu poskytování veřejných služeb.

Na oligarchii se orientuje především Závodský (2020, s. 54) a snaží se přijít na způsoby, jak s ní bojovat a předejít tak vzniku korupce. Oligarchie je totiž určitý systém vlády, během kterého skupina oligarchů ovládá moc zejména díky své ekonomické síle. Toto ovládání moci potom může vést právě až ke korupčnímu jednání. V první řadě přichází s myšlenkou, že je potřeba vybudovat silnou občanskou společnost, která bude plná občanských iniciativ, získá

sebevědomí a bude chtít provést nějaké změny, prozatím alespoň v malých projektech. Dále navrhuje i určité reformy, které by měly proběhnout. Jednou z těchto reforem by mohlo být snížení počtu voleb, což by přineslo jak finanční úspory, tak by se kandidáti různými způsoby stále nesnažili zavděčit voličům. Další způsob, jakým podle Závodského lze předcházet oligarchům v korupčním jednání, je nevolit je do politických funkcí. Tato prevence ale závisí jen a pouze na voličích, kteří by si před volbami měli zjistit komplexní informace o kandidátech a podle toho se rozhodnout, koho zvolí. Neměli by se řídit pouze planými sliby a popularitou kandidátů (Závodský, 2020, s. 137-157).

Závodský (2019, s. 138-158) také zdůrazňuje, že je potřeba, aby podstatné informace předávala zejména nezávislá veřejnoprávní média. Média v soukromém vlastnictví totiž mohou určité informace zlehčovat či utajovat. Veřejnoprávní média uveřejňují objektivní a pravdivé informace, což vede k transparentnosti a zmenšuje se prostor pro vznik korupce. Další důraz klade také na nezávislost justice a dalších orgánů, které se podílejí na trestním řízení, jako je policie či státní zastupitelství. Dále zároveň zdůrazňuje nezávislost Nejvyššího kontrolního úřadu a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, i když tyto instituce mají povinnost být nezávislé danou zákonem. Ombudsman je podle něj autoritou, která by měla i v případě zkorumpovaného systému umět vyjádřit svůj názor a proti tomuto jevu se vyhradit. Aby nedocházelo ke korupci, jsou v neposlední řadě důležití nezávislí a kvalifikovaní úředníci.

Ryska a Průša (2013, s. 70-71) na druhou stranu oponují nejčastějším návrhům preventivních opatření. Podle nich například zvýšení trestů za korupci vede ke snadnému zneužití a je v rozporu s principy práva, zvýšení mezd státních zaměstnanců by znamenalo obrovskou zátěž pro veřejné finance a zvýšení transparentnosti je teoretickým řešením pro snížení míry korupce, ale nezabrání to plýtvání veřejnými financemi. Podle nich je tedy jediným řešením zmenšení veřejného sektoru, tedy privatizace většiny funkcí do soukromých rukou.

Lze tedy vyvodit, že vytvoření preventivních opatření proti vzniku korupce není vůbec snadné. Mnoho řešení je sice proveditelných v teoretické rovině, ale aplikace v praxi není jednoduchá. Základem je ale především komplexní a živá legislativa zabraňující vzniku korupce a následný plně fungující nezávislý kontrolní systém. Transparentnost hraje také velkou roli, zejména v kontrole ze strany veřejnosti. Na veřejnosti závisí také morální pohled, kterým se na korupci nahlíží, proto je důležité, aby byla korupce zavrhována a pachatelé

následně společností odsuzování. To poté bude odrazovat další potenciální pachatele od korupčního jednání.

3.3 Rozdíl mezi prevencí a represí

Represe není tak účinná, jako je prevence. Ta se snaží zabránit samotnému vzniku negativního jevu, tedy korupce. Represe se na druhou stranu uplatňuje až poté, co negativní jev (korupce) vznikne a dojde k nějaké trestné činnosti, která s tímto jevem souvisí.

Mezi prvky represe Oddělení boje s korupcí Úřadu vlády České republiky (2018) řadí vyšetřování, které není na nikom závislé a uzavírání vyšetřených kauz, které by neměly zůstat nedořešené. Může dojít i k součinnosti obyvatel s vyšetřujícími orgány. Nakonec by u prokázaného pachatele mělo dojít k účelnému potrestání. Mezi represivní prvky se dále řadí i oznamování korupce, tedy již výše popsany whistleblowing. Toto oznámení by mělo obsahovat zejména identifikaci podezřelých osob, popis protiprávního jednání včetně časové osy a konkrétní důkazy usvědčující podezřelého z protiprávního jednání.

Represe je tedy závislá zejména na orgánech činných v trestním řízení, které korupční jednání vyšetřují. Policie vede vyšetřování, hledá pachatele a zajišťuje důkazy, soudy pak rozhodují o vině či případných sankcích. Velkou roli samozřejmě hrají také oznamovatelé, bez kterých by některé kauzy nikdy nemusely být odhaleny. Negativní je ovšem fakt, že ač je represe méně efektivní než prevence, v České republice je rozšířenější, protože preventivní prvky nejsou tak propracované.

4 INDEX VNÍMÁNÍ KORUPCE A DALŠÍ METODY MĚŘENÍ

V této kapitole budou uvedeny jednotlivé metody měření korupce, přičemž nejzásadnější bude Index vnímání korupce. Jeho výsledky za jednotlivé roky budou použity jako kritérium pro posouzení vývoje korupce v České republice a následně dojde k analýze jednotlivých období a určení možných příčin, které mohly tento vývoj ovlivnit. Dalšími uvedenými metodami, které slouží k měření korupce, budou Globální barometr korupce a Index plátců korupce.

Nevýhodou veškerých metod je fakt, že jednotlivé firmy, občané, veřejní funkcionáři či další subjekty, se dobrovolně ke korupčnímu jednání nepřiznají. Dále hraje významnou roli obtížnost odhalení korupčních kauz a jejich dovedení k výslednému verdiktu, zda šlo skutečně o korupční jednání či nikoliv. Tato šetření se často protahují a kauzy zůstávají nedořešené. Z těchto důvodů jsou veškerá měření založena na vnímání korupčního prostředí na daném území, kdy jsou dotazováni buď jednotliví občané, kdy je základem veřejné mínění, či různé nezávislé organizace, experti a odborníci.

4.1 Index vnímání korupce

Nejkomplexnější metodou, která slouží k měření korupce ve veřejném sektoru po celém světě, je Index vnímání korupce, v anglickém znění Corruption Perceptions Index (dále jen „CPI“). Tento index je vždy jednou za rok sestaven neziskovou nevládní organizací TI, která index tvoří spolu s Univerzitou v Göttingenu již od roku 1995 (TI, 1995). Česká republika je do tohoto měření zapojena od roku 1996.

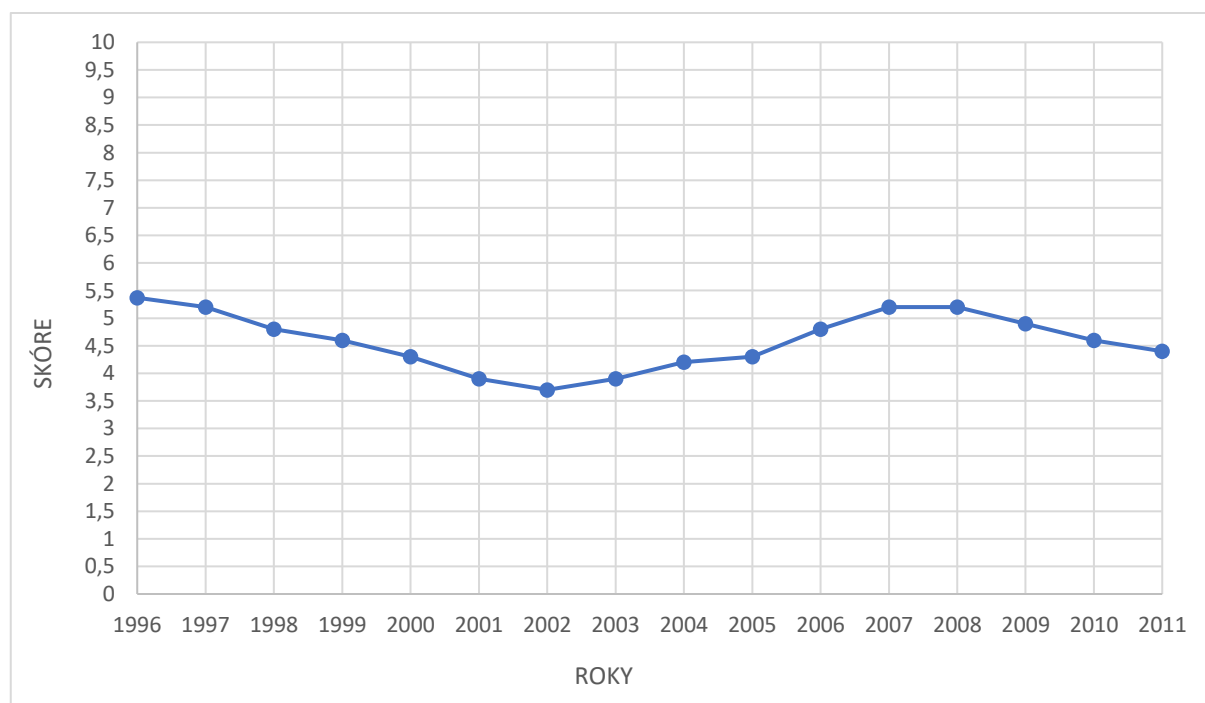
CPI je souhrnný index, který slouží pro boj s korupcí, jelikož pomáhá ke zvyšování povědomí o korupci a nabádá vlády jednotlivých zemí k boji proti korupci. Je založen na názorech odborníků a nezávislých podniků, nedochází tedy k měření na základě vnímání občanů. Do roku 2012 byla pro sestavení tohoto indexu používána jiná metodologie, než se používá v současnosti (TI, 2012).

Od roku 1995 do roku 2012 byl tento index založen na vnímání korupce v každém státě v porovnání se všemi ostatními hodnocenými zeměmi. Sestavování bylo tedy velmi závislé na změnách v hodnocení ostatních zemí, což výrazně ovlivňovalo výsledný index. Také byly využívány údaje plynoucí z podnikatelských průzkumů, které mohly být starší než jeden rok (TI, 2012). Pro vyjádření celkového výsledku byla používána stupnice 0-10 bodů, přičemž 0 bodů označovalo zemi, kde korupce dominovala téměř všem transakcím a 10 bodů bylo označením pro zcela čistou zemi bez korupce (TI, 1995).

CPI od roku 2012 do současnosti je již sestavován na základě velmi komplexního procesu, kdy dochází ke konzultacím a přezkumu v rámci organizace TI ve spolupráci s externími odborníky. Využívají se nezávislá statistická hodnocení pouze ze zdrojů za jeden rok, dochází k větší přehlednosti a transparentnosti a lépe se zachycují změny v čase. Změna je taktéž v bodovém hodnocení, kdy je toto hodnocení udáváno na stupnici 0-100 bodů, přičemž 0 bodů znamená, že je korupce v dané zemi maximální a 100 bodů indikuje korupci minimální (TI, 2012). Výsledné skóre je vytvořeno jako jednoduchý průměr z dostupných datových zdrojů pro danou zemi, přičemž tyto zdroje musí být minimálně tři (TI, 2012).

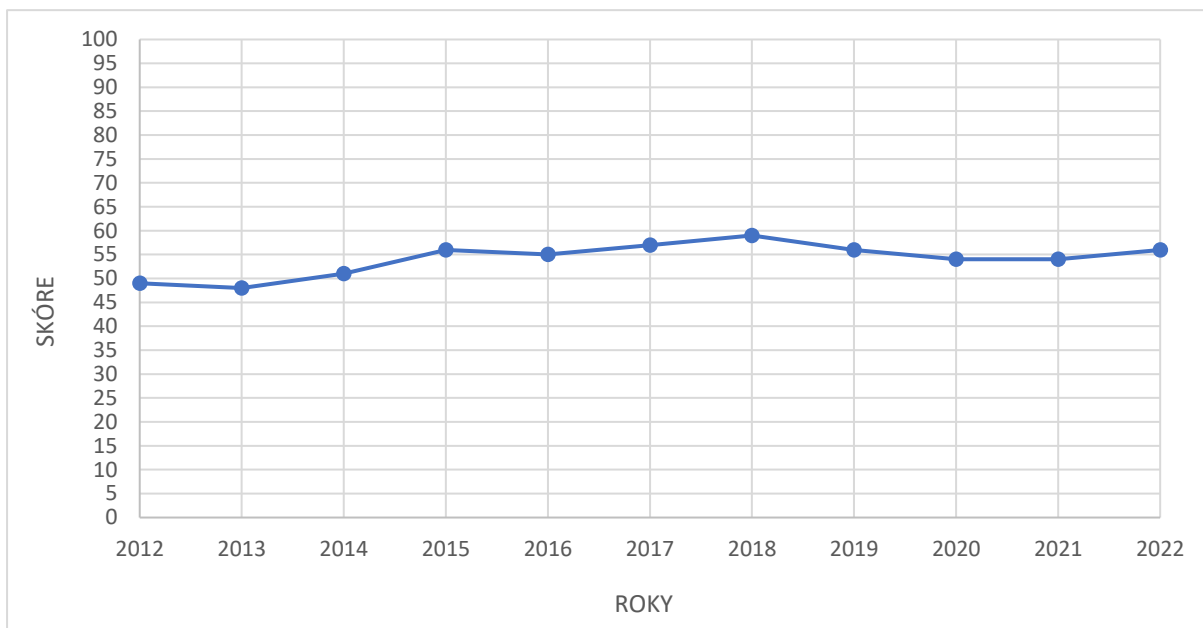
Vzhledem k tomu, že jsou indexy v těchto obdobích sestavovány na základě jiných zdrojů a jiným způsobem, neměly by se výsledky před rokem 2012 a po tomto roce porovnávat mezi sebou (TI, 2012).

V následujících grafech je zachycený vývoj korupce v České republice podle CPI od roku 1996, přičemž jsou od sebe oddělena jednotlivá období s rozdílnými metodologiemi. V další části této práce dojde k rozdělení vývoje na menší dílčí období podle trendu vývoje indexu, přičemž budou zanalyzovány možné příčiny tohoto vývoje.

Obrázek 1: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 1996-2011

Zdroj: vlastní zpracování dle (TI, c2023)

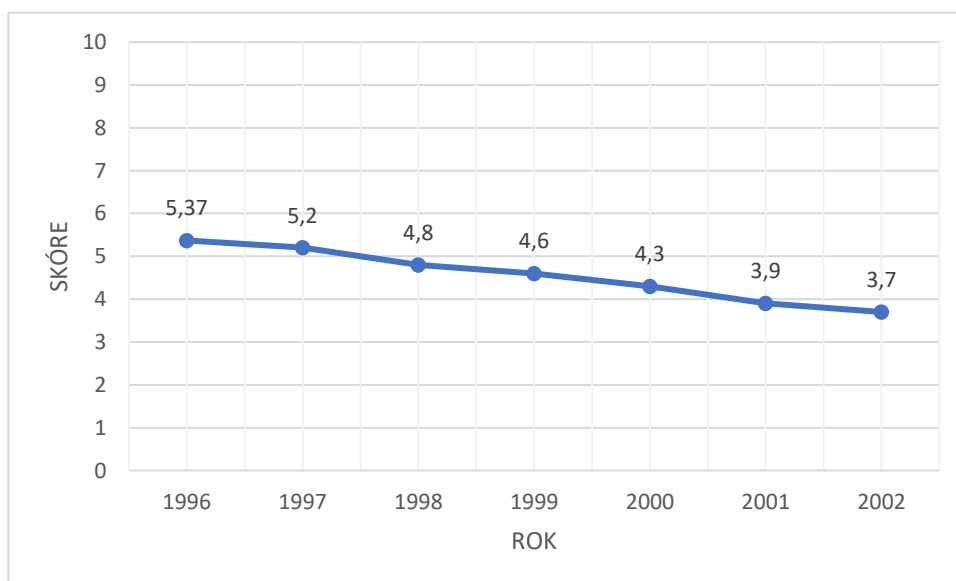

Obrázek 2: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 2012-2022

Zdroj: vlastní zpracování dle (TI, c2023)

4.1.1 Vývoj v letech 1996-2002

Jak lze vyčíst z následujícího grafu, míra indexu CPI od roku 1996 do roku 2002 postupně klesala, což znamená, že korupce na našem území přibývalo. Zároveň byla hodnota v roce 1996 nejvyšší hodnotou, která byla České republice v rámci staré metodologie udělena.

Obrázek 3: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 1996-2002

Zdroj: vlastní zpracování dle (TI, c2023)

Během roku 1996 skončila první vláda Václava Klause a začala jeho druhá vláda. V programovém prohlášení vlády v roce 1996 byly představeny hlavní směry a cíle, kterých mělo být dosaženo. Co se týče boje s korupcí, jako hlavní cíl zde není doslovně uveden. Je zde zmíněna pouze snaha o zlepšení profesionality veřejné správy a obnovení její prestiže. Toho mělo být dosaženo pomocí zavedení zákona o státní službě (Vláda České republiky, 1996). Ten byl ale zaveden až v roce 2014, tudíž tento cíl nebyl naplněn.

Na počátku roku 1998 se dostala k moci nová úřednická vláda Josefa Tošovského, která trvala pouze sedm měsíců. Ta se již korupcí ve svém programovém prohlášení zabývala více. Úplatkářství, násilí z důvodů rasových či organizovaný zločin označila za velmi nebezpečné jevy, zároveň chtěla více zkonkretizovat korupci veřejných činitelů v rámci novelizace trestního zákona (Vláda České republiky, 1998a). Vzhledem k délce trvání této vlády ale lze pouze polemizovat, jestli opravdu k nějakému zlepšení došlo či nikoliv. Doba pro realizaci některých opatření byla totiž opravdu velmi krátká. Novelizace trestního zákoníku v oblasti korupce veřejných činitelů taktéž nestihla proběhnout.

Další vláda, která spadá do tohoto období, je vláda Miloše Zemana. Ta byla u moci až do poloviny roku 2002. Kladla si za cíl větší boj proti kriminalitě v oblasti ekonomie, do které vedle praní špinavých peněz či daňových podvodů řadila i korupci. Té se měl věnovat zejména resort financí. Dále měla vláda podpořit návrh zákona Senátu Poslanecké sněmovny České republiky, který se měl týkat svobodného přístupu k informacím (Vláda České republiky, 1998b). Tento zákon s korupcí úzce souvisí, protože umožňuje veřejnou kontrolu ze strany občanů. Pozitivní skutečností tedy je, že byl opravdu roku 1999 zaveden.

Poslední vládou, která zčásti do tohoto období spadala, je vláda Vladimíra Špidly. Protože ale v tomto období působila opravdu krátkou dobu, pozornost ji bude věnována v následujícím období.

Důležitým dokumentem, který napomáhá boji proti korupci ve veřejné správě, je Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních obchodních transakcích. Tuto Úmluvu podepsala Česká republika v roce 1997 v Paříži, přičemž hlavním posláním bylo vytvořit takové podmínky v mezinárodním prostředí, které by zajišťovaly rovnost v podnikání (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.). Podpis tohoto dokumentu je tedy dalším pozitivním krokem, zejména v mezinárodním kontextu.

Mezi hlavní důvody, proč bylo potřeba začít bojovat proti korupci, patří také zájem o vstup České republiky do EU. V roce 1996 tehdejší premiér Václav Klaus podal žádost

o členství v EU, k čemuž se pojily další závazky, které bylo nutné splnit. V rámci kapitoly 24, která se týká spravedlnosti a vnitra, byl uveden mimo jiné i boj s korupcí. V rámci této kapitoly mělo dojít k vytvoření důvěryhodnosti České republiky pro ostatní zahraniční partnery (Úřad vlády České republiky, 2008).

V návaznosti na tyto požadavky byl v roce 1999 vydán Vládní program boje proti korupci v České republice. Úkolem tohoto dokumentu bylo vymezení cílů v oblasti boje proti korupci a stanovení metod a prostředků, kterými bude těchto cílů dosaženo. Mezi základní opatření lze zařadit vytváření nových institucí a speciálních předpisů, spolupráce na nadnárodní úrovni, transparentnost a svobodná média, přesné vymezení rozsahu imunit veřejných funkcionářů, každoroční zpracování zprávy o stavu korupce či zavedení zákona o státní službě (Vláda České republiky, 1999). Lze tedy říci, že snaha o vstup do EU byla důležitým podnětem pro boj s korupcí. Avšak stále nebyl zákon o státní službě zaveden.

Dalším mezinárodním dokumentem, který Česká republika roku 1999 podepsala, je Trestněprávní úmluva o korupci, kterou založila Skupina států proti korupci. Tato úmluva vstoupila na našem území v platnost v roce 2002, přičemž je v ní zdůrazněno, že korupce má negativní vliv na demokracii, základní zásady jako je spravedlnost či solidarita a zákonnost. Dále ohrožuje ekonomický rozvoj i konkurenceschopnost země (Sdělení č. 70/2002 Sb. m. s., sdělení Ministerstva zahraničních věcí o Trestněprávní úmluvě o korupci).

Dalším pozitivním krokem bylo zřízení zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, který byl platný od roku 2001 a účinný od roku 2002.

Mezi události, které výsledné hodnoty indexu mohly ovlivnit spíše negativně, patří například kauza týkající se nejasného financování politické strany ODS či kauza ohledně výstavby dálnice D47.

Za vlády Václava Klause došlo k pochybnému financování strany ODS, kdy měly přicházet na tajný účet ODS ve Švýcarsku peníze od fiktivních sponzorů z Maďarska či Mauricia. Václav Klaus po odhalení této skutečnosti podal demisi, k čemuž ho rovněž vyzvali vysocí představitelé strany ODS. I přes tento skandál se stal Václav Klaus později prezidentem České republiky (Hrabica, 2016). Zejména netransparentní financování ODS na tajný účet v zahraničí lze považovat za jednu z příčin propadu indexu v tomto období.

Během vlády Miloše Zemana byla udělena izraelské firmě Housing and Construction zakázka na výstavbu dálnice D47, aniž by došlo k výběrovému řízení. Bylo tedy zkoumáno,

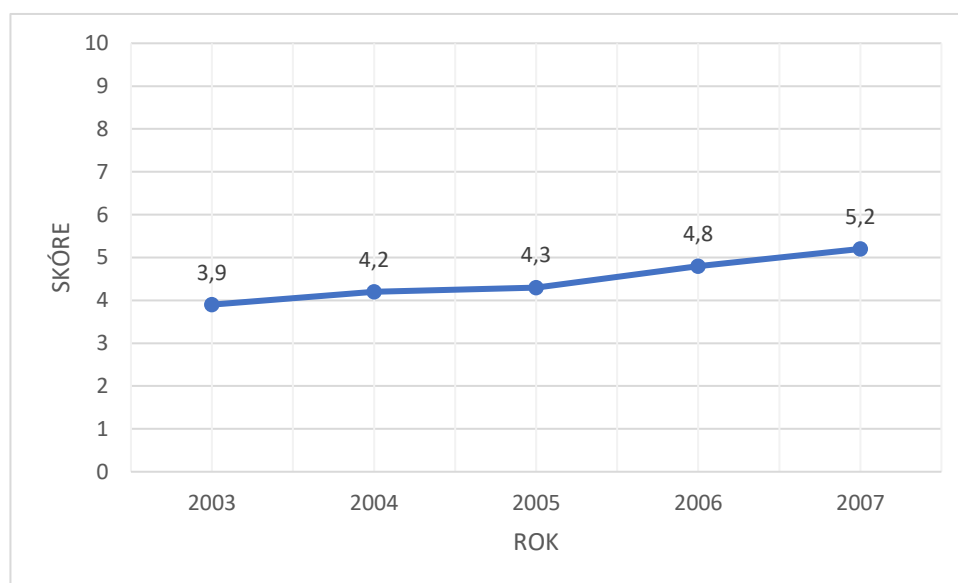
jestli kvůli udělení zakázky nedošlo k uplácení. Nová vláda Vladimíra Špidly později projekt izraelské firmě odebrala a rozhodla, že se na výstavbě tohoto projektu bude podílet sama. Na základě vyšetřování, které poté provedla policie, nebyl nikdo obviněn (Hávová, 2004). I přes to, že k žádnému trestnému činu na základě policejního šetření nedošlo, může mít tato kauza negativní vliv na výslednou hodnotu indexu.

I přes snahy jednotlivých vlád postupně zařazovat boj proti korupci do svých programových prohlášení, vznik několika zákonů souvisejících s korupcí, podpis některých mezinárodních úmluv o boji s korupcí či tlaku ze strany EU na potlačování korupce se v tomto období míra korupce nezlepšila, ale stále se prohlubovala. Můžou na to mít vliv i výše zmíněné a další kauzy či nenaplnění cílů stanovených v prohlášeních vlád v praktické rovině.

V příloze A bude kvůli obsáhlosti uvedena tabulka, která shrnuje, jaké byly možné příčiny vývoje hodnoty indexu CPI. Dále je v tabulce zachycen i vliv, který tyto příčiny měly.

4.1.2 Vývoj v letech 2003-2007

V letech 2003-2007 došlo na rozdíl od předchozího období k nárůstu hodnoty indexu CPI, což znamená, že míra korupce se lehce snížila a situace se začala zlepšovat.

Obrázek 4: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 2003-2007

Zdroj: vlastní zpracování dle (TI, c2023)

V tomto období již byla u moci vláda Vladimíra Špidly. Ta si kladla za cíl boj proti korupci vytvořením dostatečných zákonů, které by zabráňovaly vzniku korupce ve veřejné správě, přičemž hlavní snaha se měla upírat na orgány činné v trestním řízení a kontrolní složky,

kteře měly zůstat proti korupci naprosto rezistentní. Dalším úkolem bylo vytvořit zákon, který se týká příslušníků bezpečnostních sborů, tedy jejich služebního poměru (Vláda České republiky, 2002). Tento zákon se v roce 2003 opravdu povedlo schválit, tudíž byl tento cíl naplněn.

Další vládou, která měla funkční období od roku 2004, byla vláda Stanislava Grosse. Tato vláda trvala necelý rok. Hlavním cílem v boji proti korupci bylo zvýšení transparentnosti a důraz na samotnou prevenci. Také mělo dojít ke zvýšení efektivnosti při vyšetřování a trestání korupce (Vláda České republiky, 2004). Žádná konkrétní opatření ale nebyla v programovém prohlášení uvedena.

Vláda Jiřího Paroubka byla další vládou tohoto období, která měla vytyčený jako jeden ze svých cílů intenzivní boj s korupcí. Hlavní úkoly této vlády jsou téměř shodné s vytyčenými cíli vlády minulé. Jedná se opět zejména o prevenci, transparentnost a efektivnost při řešení korupčních kauz. Navíc tato vláda plánovala zavedení zákona o střetu zájmů (Vláda České republiky, 2005). Zákon o střetu zájmů opravdu vznikl v roce 2006, zároveň vznikl v tomto roce i zákon o veřejných zakázkách. Schválení těchto zákonů znamenalo důležitý pokrok v boji proti korupci.

Poslední vládou spadající do tohoto období, je vláda Mirka Topolánka, tedy jeho první a část druhé vlády. Tato vláda v prvním programovém prohlášení považovala boj proti korupci za jeden ze svých hlavních cílů, přičemž chtěla vytvořit prostředí, které nebude korupci vůbec tolerovat. K tomu mělo dojít prostřednictvím nezávislého vyšetřování veškerých korupčních případů či zpřísnění trestů za korupci, které se dopustí úřední osoby. Důležitým opatřením také mělo být zvýšení průhlednosti veřejných zakázek či implementace majetkových příznání, které musejí podat osoby, které jsou odsouzené za TČ související s korupcí (Vláda České republiky, 2006).

V druhém programovém prohlášení z roku 2006 vláda poté pokračuje ve své vizi. Důležité bylo zredukovat prostor pro korupční jednání a s tím související jevy, tedy protekcionismus a klientelismus. Dále mělo dojít k novelizaci zákona o veřejných zakázkách, přičemž ty měly být zadávány elektronicky, což mělo zaručit jejich průhlednost. Také měly být zveřejňovány veškeré informace, které se týkaly činnosti veřejné správy, široké veřejnosti. Dále měla vláda v plánu také zavést registraci lobbistů, aby došlo k regulaci lobbingu a jeho kontrole (Vláda České republiky, 2007). Zákon o veřejných zakázkách byl za této vlády opravdu novelizován. Registr lobbistů ale v této době zaveden nebyl.

V roce 2003 vznikl unikátní policejní útvar, jehož hlavním úkolem je vyšetřování korupce a dalších TČ, které se týkají finančních a hospodářských aktivit. Je to Útvar odhalování korupce a finanční kriminality SKPV, přičemž má celostátní územní působnost. Mezi další úkoly patří i zadržování zisků a statků pocházejících z trestné činnosti a od roku 2007 i vyšetřování kriminality v oblasti daní či boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. Útvar dále spolupracuje s podobnými orgány na mezinárodní úrovni (Policie České republiky, 2016).

Dalším důležitým mezinárodním dokumentem, který byl podepsán, byla Občanskoprávní úmluva proti korupci, která opět vznikla v organizaci Skupina států proti korupci. Úmluva je pro Českou republiku platná od roku 2004. Za hlavní myšlenku se považuje důležitost občanského práva, které má přispět v boji s korupcí (Sdělení č. 3/2004 Sb. m. s., sdělení Ministerstva zahraničních věcí o Občanskoprávní úmluvě o korupci).

Od roku 2006 začaly vznikat Strategie vlády v boji s korupcí. První Strategie byla sestavena na období 2006 až 2011, přičemž ji vydala vláda Mirka Topolánka. Tato strategie je postavena na třech základních principech. Jsou jimi prevence, transparentnost a postih. Hlavním cílem je vytvořit prostředí, které eliminuje výskyt korupce.

Prevenčí se mělo předcházet samotnému vzniku korupčního jednání, zejména prostřednictvím jasných zákonů, redukce nadměrné byrokracie, minimalizace státních zásahů, spolupráce s ostatními organizacemi na podpoře etického chování a vytváření protikorupčního prostředí či efektivní kontroly čerpání prostředků z veřejných rozpočtů. Jako konkrétní opatření jsou navržena provedení auditu všech platných předpisů každé dva roky k zamezení nadměrné byrokracie, úprava jednacího řádu Poslanecké sněmovny pro provádění pozměňovacích předpisů, podpora přijímání profesních etických kodexů či provádění protikorupčních auditů ve státní správě.

Transparentnosti mělo být dosaženo prostřednictvím zprůhlednění systému zadávání veřejných zakázek a systému čerpání prostředků z veřejných rozpočtů, využíváním elektronické formy pro agendy v rámci státní správy, vytvoření vhodných podmínek pro veřejnou kontrolu, zvýšení transparentnosti a zjednodušení správního řízení či zpřesnění pravidel legitimního lobbingu. Toho by mělo být konkrétně dosaženo pomocí nového zákona o veřejných zakázkách, zavedení transparentního systému pro čerpání prostředků z veřejných rozpočtů, vytvoření centralizovaného protikorupčního kontaktního místa, které je provozováno nestátní nezávislou organizací a je financováno ze státního rozpočtu či povinné zveřejňování hodnocení zisku z uzavřených smluv krajskými zastupitelstvy.

Postih souvisí s profesionálním a objektivním vyšetřováním policejních orgánů, které spolupracují se svědky a poškozenými osobami a zkoumají podněty ze strany občanů. Po porušení zákona musí následovat trest, přičemž sankce pro veřejné činitele, kteří jsou zkorumpováni, by měly být vyšší. Konkrétně by se měl posílit specializovaný útvar Policie České republiky pro boj s korupcí a měl by se založit protikorupční soud a úřad státního zástupce specializující se na korupci veřejných činitelů. Dále se měly zvýšit tresty za prokázanou korupci veřejných činitelů a u těchto osob mělo dojít k zákazu jejich činnosti. Úředníci také měli nést vyšší odpovědnost za správu majetku (Government of the Czech Republic, 2006).

Ani toto období se neobešlo bez několika kauz, které mohly mít dopad na index CPI. Jedna kauza se týkala tehdejšího premiéra Stanislava Grosse, ve druhé figuroval tehdejší tajemník premiérů Stanislava Grosse a Jiřího Paroubka.

V první kauze došlo k vyšetřování okolností, které souvisely s koupí drahého bytu, který si zakoupil Stanislav Gross. Podle všech údajů totiž neměl dostatečný obnos peněz, aby si koupil bytu mohl dovolit. Bývalý premiér nejprve tvrdil, že si na byt vzal bankovní úvěr, poté ale začal říkat i jiné informace a nebyl schopný celou situaci objasnit. Po této kauze se vzdal postu premiéra a odešel z politiky. O pár let později se sám přiznal, že neřikal pravdu a byt byl financován z poslaneckých náhrad (Součková, 2020).

Kauza druhá se týká Zdeňka Doležala, který byl vyšetřován kvůli možnému úplatku v případě privatizace chemické společnosti Unipetrol. Jednalo se o pětimilionový úplatek, který měl žádat po polském lobbistovi Jacku Spyrovi, přičemž měl na oplátku zvýhodnit společnost Seta Investments v rámci této privatizace. Celé vyšetřování a soudní řízení se vlekl několik let, Doležal byl dvakrát soudem zproštěn obžaloby, po třetí byl ale uznán vinným (Drtina a Maňour, 2010).

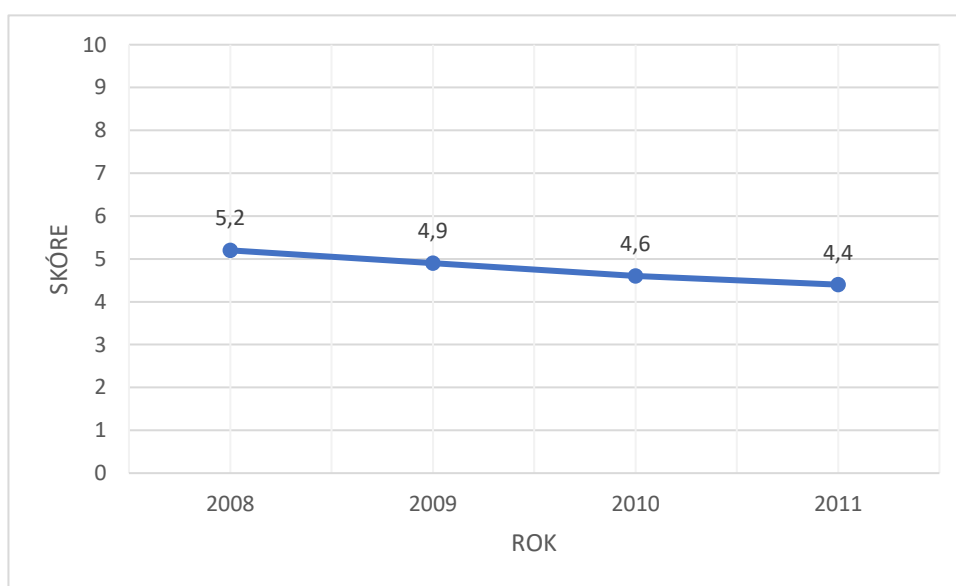
Vliv na vývoj indexu CPI v tomto období mělo určitě široké zařazení boje s korupcí do programových prohlášení vlád, přičemž důležité bylo i navrhování konkrétních opatření. Vzniklo několik důležitých zákonů, které pomáhají při boji proti korupci, a byla podepsána další mezinárodní úmluva. Dále vznikl Útvar odhalování korupce a finanční kriminality SKPV, jehož hlavním cílem je boj s korupcí a její vyšetřování. Dalším důležitým milníkem byl vznik Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2006 až 2011, kde byly uvedeny i konkrétní vize a opatření, kterých mělo být dosaženo. Negativní vliv poté mohly mít některé korupční kauzy.

Celkově ale v tomto období došlo k většímu prosazování různých opatření v praxi, což mělo významný dopad na index CPI a zlepšení míry korupce na našem území.

V příloze B je opět uvedeno shrnutí jednotlivých příčin a skutečnost, zda měly pozitivní či negativní vliv.

4.1.3 Vývoj v letech 2008-2011

Během let 2008-2011 opětovně index CPI poklesl. Korupce tedy znovu nabrala špatný směr, začala se horšit a její přítomnost se zvyšovala. Toto období je také tím posledním, ve kterém je index CPI sestavován podle staré metodologie.

Obrázek 5: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 2008-2011

Zdroj: vlastní zpracování dle (TI, c2023)

Až do roku 2009 byla u moci výše zmíněná vláda Mirka Topolánka. I přes všechna opatření, která byla již dříve touto vládou zavedena, se začala situace horšit.

V čele následující úřednické vlády stál Jan Fischer. Tato vláda se na rozdíl od vlád předchozích ve svém programovém prohlášení korupcí vůbec nezabývala. Vliv na to měla především finanční krize, která vypukla v roce 2008 (Vláda České republiky, 2009). To mohl být také důvod propadu hodnoty indexu CPI, protože i nehledě na veškeré dopady této krize měla být korupce dále řešena a boj proti ní měl být konstantní.

Vláda Petra Nečase byla další vládou částečně činnou v tomto období. Ta si vytyčila boj proti korupci opět mezi své hlavní úkoly. Mělo dojít zejména ke zvýšení průhlednosti veškerých činností ve veřejné správě a zároveň ke standardizaci určitých procesů. Vláda také usilovala

o zavedení nástroje k hodnocení korupce, kterým mělo být hodnocení korupčních rizik, v anglickém znění Corruption Impact Assessment (dále jen: „CIA“). Dalšími oblastmi, kterými se tato vláda chtěla zabývat, byla oblast lobbingu a jeho právní regulace, zavedení centrálního registru oznámení na základě zákona o střetu zájmů či zveřejňování informací o grantech, dotacích či veřejných zakázkách (Vláda České republiky, 2010). Během tohoto období opravdu došlo k zavedení hodnotícího nástroje CIA, na druhou stranu regulace lobbingu ani centrální registr oznámení zavedeny nebyly.

V roce 2009 došlo ke schválení nového TZ. Zákony týkající se úplatkářství byly ale změněny minimálně a korupce stále nebyla nikde přímo definována. Proto je také až do současnosti stále problémem se stanovením toho, zda se korupčního jednání určitá osoba opravdu dopouští či nikoliv.

Již výše zmíněné CIA je preventivní nástroj, který byl vytvořen na základě Strategie vlády v boji proti korupci na období 2011 až 2012, přičemž platný je od roku 2013. CIA funguje na principu vyhodnocování korupčních rizik určitých právních předpisů, které mají být implementovány do právního řádu České republiky. Pokud jsou z tohoto pohledu předpisy problematické, má se zabránit v jejich zavedení do právního řádu (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.). Zavedení CIA je úspěšným krokem k boji s korupcí. Díky této metodice nebudou zaváděny předpisy, které s sebou nesou korupční rizika, toto zavedení by se tedy dalo považovat za určité preventivní opatření proti vzniku korupce.

V roce 2011 přistoupila Česká republika k iniciativě Partnerství pro otevřené vládnutí. Tato iniciativa slouží zejména pro boj proti korupci prostřednictvím podpory průhlednosti a otevřenosti. Dalším důležitým faktorem je vyšší participace občanů (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.). Tato mezinárodní iniciativa tedy motivuje Českou republiku pro vylepšování opatření týkajících se zejména transparentnosti a spolupráce s občany v boji s korupcí.

Na základě usnesení vlády v roce 2011 vznikl Vládní výbor pro koordinaci boje s korupcí. Je to poradní orgán vlády, přičemž jeho hlavním úkolem je boj proti korupci, zejména koordinace a vyhodnocování problematiky tohoto boje. Činnost tohoto výboru je stanovena ve Statutu a Jednacím řádu. Tento výbor tedy zkoumá určité oblasti a na základě výstupů tohoto zkoumání jsou vládě předkládány návrhy, které mají pomoci k redukci korupčního rizika, především při činnosti veřejné správy a v rámci její transparentnosti (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.).

Ministerstvo vnitra zpracovalo Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012. Prostřednictvím této Strategie mělo dojít k redukci korupce na našem území tím, že zde bude vyvážený poměr prevence a represe. Dalším důležitým bodem byla průhlednost. Oblasti, kterými se tato Strategie zabývala, byly veřejná správa, soudy a státní zastupitelství, zákonodárná moc, Policie ČR a veřejné zakázky. Za jedno z nejdůležitějších preventivních opatření se považovalo vzdělávání veřejných činitelů a dalších osob pracujících ve veřejném sektoru v oblasti boje s korupcí. Mezi základní priority, kterých se mělo dosáhnout, patřilo zavedení efektivního systému pro svobodný přístup k informacím, ochrana oznamovatelů a whistleblowing, novela zákona o veřejných zakázkách, elektronizace agend ve veřejné správě či zvýšení odpovědnosti a nezávislosti státního zastupitelství za svou činnost (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.). Pozitivní na této Strategii je zejména vyjmenování konkrétních opatření, která se měla uskutečnit.

Ani toto období se neobešlo bez několika korupčních kauz, které vrhaly na korupční situaci v České republice špatné světlo. Například známá kauza týkající se nákupu transportérů Pandur či kauza Promopro.

Za vlády Mirka Topolánka v roce 2009 byl schválen nákup obrněných transportérů Pandur. Mělo jich být 107 v celkové ceně přes 14 miliard Kč a dodavatelem měla být rakouská firma Steyr. Již v roce 2006 probíhalo jednání s touto firmou, kvůli nedodržení domluvených podmínek ale Česká republika od vyjednávání zakázky odstoupila. V roce 2007 si měl Marek Dalík, bývalý spolupracovník tehdejšího premiéra Topolánka, říct této firmě o úplatek ve výši zhruba půl miliardy Kč za to, že v nákupu Pandur bude Česká republika pokračovat. Bývalý zaměstnanec firmy Steyr později vypověděl, že Dalík opravdu tento úplatek vyžadoval (Hlaváčová, 2014). Marek Dalík byl nakonec odsouzen k trestu odnětí svobody a peněžitému trestu za předstírání, že mohl zakázku ovlivnit, i když ve skutečnosti žádné pravomoci neměl (Jadrný, 2018).

Kauza Promopro se týkala zakázky související s předsednictvím České republiky v EU. V roce 2008 ji získala firma Promopro, aniž by ale proběhlo řádné výběrové řízení. Mělo se jednat zejména o zajištění audiovizuální techniky. Úředníci, kteří se přidělením této zakázky zabývali, uvedli, že jiná firma nebyla schopna tuto zakázku splnit v plném rozsahu, a proto byla vybrána firma Promopro. Tito úředníci byli později zproštěni viny. Větším problémem ale byla fakturace služeb, které chtěla firma Promopro proplácet. Některé služby totiž neměly s předsednictvím v EU nic společného a některé nebyly vůbec vykonány. Vyfakturovaná částka

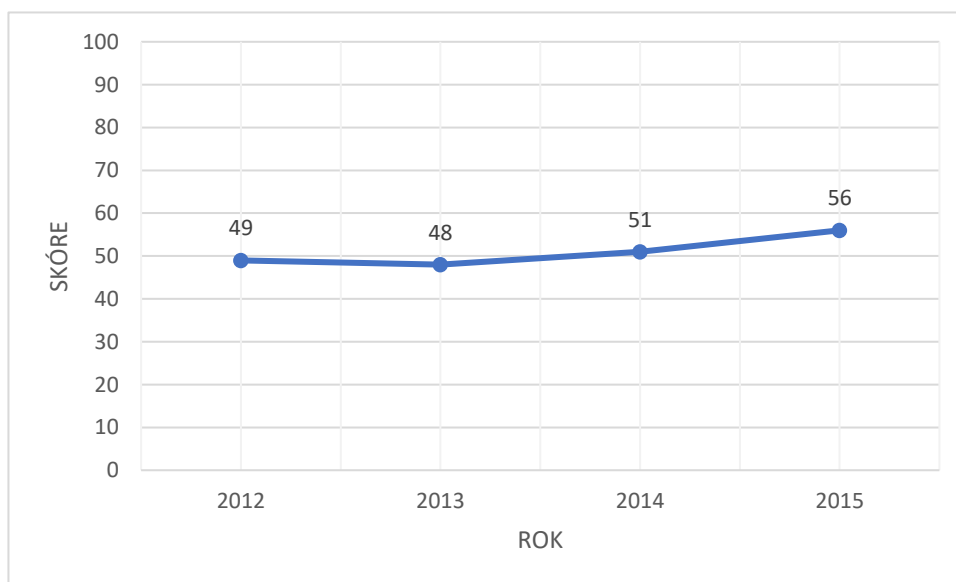
poté několikanásobně přesahovala částku skutečnou. Podnikatelé, kteří se na této trestné činnosti podíleli, dostali tresty odnětí svobody, povinnost uhradit škody či zákaz činnosti (Ondráčková, 2020).

Zejména kvůli finanční krizi na počátku tohoto období byl poznamenán vývoj indexu CPI, jelikož vláda byla zaměřena především na dopady krize a korupcí se příliš nezabývala. Následně ale došlo k vytyčení konkrétních opatření, přičemž Česká republika přistoupila k iniciativě Partnerství pro otevřené vládnutí, vznikl hodnotící nástroj CIA a dále vznikl i Vládní výbor pro koordinaci boje s korupcí. Došlo i k zavedení nové Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012. Na druhou stranu nedošlo k zavedení centrálního registru oznámení ani k regulaci lobbingu, negativní dopad mohla mít také kauza Promopro či kauza Pandur.

Shrnující tabulka možných příčin a jejich vlivu je uvedena v příloze C.

4.1.4 Vývoj v letech 2012-2015

Od tohoto období došlo k aktualizaci metodologie indexu CPI, tudíž již nelze výsledky v následujících letech porovnávat s těmi v letech předešlých. Mezi roky 2012-2015 došlo nejprve k mírnému propadu indexu, poté se ale začala situace zlepšovat a index CPI se postupně zvyšoval.

Obrázek 6: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 2012-2015

Zdroj: vlastní zpracování dle (TI, c2023)

Do tohoto období částečně zasahovala výše uvedená vláda Petra Nečase. Tato vláda ještě zpracovala Strategii vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014, která bude více popsána níže.

Další vládou byla opět vláda úřednická, v jejímž čele stál Jiří Rusnok. Ta si také jako jeden ze svých hlavních cílů stanovila potírání korupce. Toho se mělo dosáhnout urychlením a zjednodušením trestního procesu a změnou zákona o státním zastupitelství, což mělo zvýšit jeho nezávislost, ale i odpovědnost (Vláda České republiky, 2013). Vzhledem k délce této vlády opět lze pouze diskutovat, zda mohlo k nějakým změnám v praktické rovině opravdu dojít.

Poslední vládou u moci v tomto období byla vláda Bohuslava Sobotky. Ve svém programovém prohlášení uvedla boj proti veškerým formám korupce mezi své priority. Korupcí se poté mělo zabývat ministerstvo pro místní rozvoj, které mělo navrhnout nový zákon o veřejných zakázkách, ve kterém se mělo zamezit vzniku korupce prostřednictvím transparentního zadávacího řízení. Dalším ministerstvem, které se mělo podílet na boji proti korupci, bylo ministerstvo vnitra. Mezi konkrétní opatření, která se měly zavést, patří novela zákona o střetu zájmů, zákon o centrálním registru smluv, které uzavřela veřejná správa, zákonná regulace ochrany oznamovatelů korupce, zpřísnění financování politických stran či rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu (Vláda České republiky, 2014). V roce 2015 opravdu vznikl zákon o registru smluv, avšak ochrana oznamovatelů korupce stále nebyla uzákoněna.

Dalším protikorupčním dokumentem, který vydala vláda, byla Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014. Tento dokument byl rozčleněný na část založenou na analýze, která se dále dělila na odkrývání a prošetřování korupce, analýzu jejích hospodářských souvislostí a percepci korupce, a část strategickou. Ve strategické části se nachází jednotlivé směry, kterým se mají věnovat jednotlivé vlády. Je to zejména zvyšování průhlednosti politických stran a celkově veřejného sektoru, kontrola a sledování korupce, odhalování a vyšetřování korupce s následným potrestáním, profesionalizace veřejné správy či vytvoření netolerantního prostředí ke korupci. Dále je také stanoveno několik úkolů s nejvyšší prioritou, které měla vláda provést. Mezi tyto priority byl postaven zákon o svobodném přístupu k informacím, ochrana oznamovatelů, zákon o střetu zájmů, zákon o úřednících, finanční kontrola a audit či zákon o státním zastupitelství (Ministerstvo spravedlnosti, b.r.). Tato Strategie je opět významným dokumentem v boji s korupcí, protože

je vymezeno stále více oblastí, na které se má upírat více pozornosti, aby nedocházelo ke vzniku korupce. Rovněž je zde vidět, že kvalitní legislativní úprava je pro boj s korupcí zásadní.

V návaznosti na tuto Strategii vznikl v roce 2013 Rámcový rezortní interní protikorupční program. Ten vždy vychází z aktuálních dokumentů vlády a zabývá se pěti hlavními okruhy. Těmito okruhy jsou transparentnost, postupy při podezření na korupci, monitoring korupce a řízení protikorupčních rizik, vytváření silného protikorupčního klimatu a vyhodnocování vnitřního protikorupčního programu (Ministerstvo spravedlnosti, b.r.). Tímto programem se tedy zabývají jednotlivé ústřední úřady a ministerstva, což je důležité kvůli předcházení korupce uvnitř státních orgánů.

Úmluva Organizace spojených národů proti korupci je dokument, který se zaměřuje na boj proti korupci na nadnárodní úrovni. Je to právní a všestranný dokument, který vznikl na základě potřeby účinného a fungujícího celosvětového systému pro boj proti korupci. Česká republika tuto Úmluvu podepsala již v roce 2005, vláda ovšem odsouhlasila ratifikaci až v roce 2012 a vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv byla až na konci roku 2013 (Ministerstvo spravedlnosti, b.r.). Tato Úmluva má nezastupitelnou roli, protože boj proti korupci na mezinárodní úrovni a vzájemná spolupráce států je velmi důležitá.

V roce 2014 byla zřízena Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí, která nahradila již existující Vládní výbor pro koordinaci boje s korupcí, kterému je zároveň velmi podobná. Jak již z názvu vyplývá, je to poradní orgán vlády, který má na starosti zejména koordinaci boje s korupcí, ale i jeho vyhodnocování. Tato Rada předkládá vládě návrhy, které vyplívají z poznatků její činnosti, čímž má dojít ke zvýšení transparentnosti a snížení korupčního rizika, které s sebou nese činnost veřejné správy. Stejně jako u Vládního výboru je i činnost Rady upravena Jednacím řádem a Statutem (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.).

Dále v roce 2014 vznikl zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, který upravuje právní poměry státních zaměstnanců, kteří pracují ve správních úřadech a vykonávají státní správu, jejich odměňování a služební vztahy, řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci, které se týkají státní služby. Tento zákon je tedy velice důležitý, protože vymezuje postavení státních zaměstnanců a pravomoci, které mají.

V tomto období vyšla ještě jedna strategie vlády pro boj s korupcí, která nese název Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017. Na základě této koncepce poté začaly vznikat i akční plány pro boj s korupcí vztahující se vždy na jeden rok (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.).

Akční plán boje s korupcí na rok 2015 mezi své hlavní cíle řadil zejména průhlednost a otevřený a svobodný přístup k informacím, nezávislou výkonnou moc, hospodárné a efektivní nakládání se státním majetkem či rozvoj společnosti občanů. Tyto cíle tedy zahrnovaly například zavedení nového zákona o státním zastupitelství, právní regulaci ochrany oznamovatelů, vytvoření nových podmínek pro zadávání veřejných zakázek či elektronický legislativní proces a elektronickou Sbírku mezinárodních smluv a Sbírku zákonů (Úřad vlády České republiky, 2014). I přes veškeré snahy stále nebyla zavedena ochrana oznamovatelů korupce ani nový zákon o státním zastupitelství.

Mezi známé korupční kauzy, které byly vyšetřovány v tomto období, patří například kauza Davida Ratha nebo kauza Jany Nagyové.

David Rath byl vyšetřován kvůli údajné manipulaci se zadáváním veřejných zakázek, za což měl obdržet úplatek. V té době byl hejtmánem Středočeského kraje. Tyto veřejné zakázky se týkaly oprav hostivického gymnázia a buštěhradského zámku, dále v případě figurovaly i zakázky týkající se středočeských nemocnic. Vyšetřováno bylo i několik dalších aktérů těchto kauz, zejména manželé Kottovi, a několik firem. Rath dostal trest odnětí svobody a peněžitý trest pouze za tendr na opravu zámku Buštěhrad, přičemž byl trestán také za poškození finančních zájmů EU a dostal také zákaz činnosti. V kauze zakázek pro nemocnice byl nejprve zproštěn obžaloby (Golís, 2019). Později byl ale David Rath spolu s ostatními obžalovanými uznán vinným i v části kauzy týkající se těchto středočeských nemocnic. Jeho trest odnětí svobody byl navýšen o jeden rok (Kordík, 2022). Tato rozsáhlá kauza, jejíž vyšetřování se táhlo několik let, mohla určitě index ovlivnit negativním směrem.

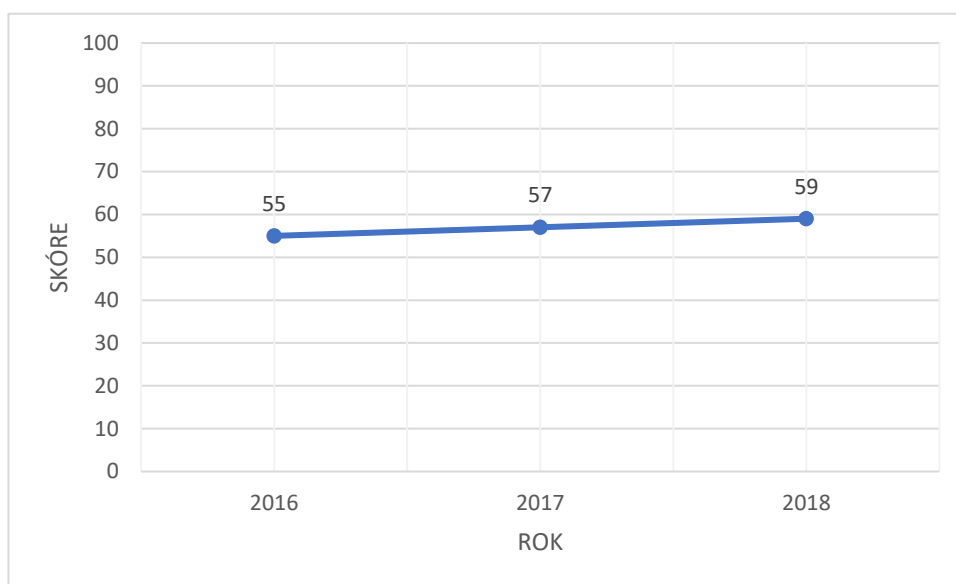
V další kauze, ve které byla hlavní aktérkou tehdejší vedoucí kabinetu premiéra Jana Nagyová, mělo docházet k nabízení lukrativních funkcí poslancům za to, že se vzdají svého mandátu. Dále bylo součástí vyšetřování i přijímání nezdaněných drahých darů od lobbistů a politiků či zneužití Vojenského zpravodajství. Ohledně nabízení lukrativních funkcí politikům budou ještě probíhat soudní řízení, protože byl původní zprošťující rozsudek uznán neplatným. V případě zneužití Vojenského zpravodajství byla v roce 2019 Nagyová odsouzena k trestu odnětí svobody a desetiletému zákazu činnosti ve státní správě (Glaserová a Šindlerová, 2021). Tato kauza ukazuje, že i vysoce postavení veřejní činitelé se mohou dopouštět korupce a zasahovat do důležitých procesů, což není vůbec správné a lze tím ovlivnit spoustu událostí a budoucí dění.

Pro toto období byla důležitá zejména vyšší angažovanost vlády v boji proti korupci. Korupci byla věnována velká pozornost v programových prohlášeních, vznikly další specializované orgány zaměřené na boj s korupcí, zákon o registru smluv, který má zajišťovat transparentnost, či zákon o státní službě. Strategie vlády pro boj s korupcí se začaly členit na jednoleté akční plány, které odpovídaly na konkrétní potřeby, což také umožnilo pružně reagovat na aktuální situaci a tyto plány podle ní přizpůsobit. Negativně působily zejména již výše zmíněné korupční kauzy a fakt, že stále nebyl zaveden žádný zákon o ochraně oznamovatelů korupce či nový zákon o státním zastupitelství, i když to bylo již několik let omílané téma.

Tabulka pro toto období, která shrnuje příčiny a jejich vliv, je uvedena v příloze D.

4.1.5 Vývoj v letech 2016-2018

Mezi lety 2016 a 2018 se opakoval stejný trend jako v předchozím období. Oproti roku 2015 index v roce 2016 mírně poklesl a následně opět rostl do roku 2018, kdy dosáhl maximální hodnoty, kterou byla prozatím Česká republika ohodnocena v rámci nové metodologie.

Obrázek 7: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 2016-2018

Zdroj: vlastní zpracování dle (TI, c2023)

Do tohoto období částečně zasahovala i vláda Bohuslava Sobotky, jejíž vize ohledně boje s korupcí byly popsány již v předchozím období. V tomto období se naplnil cíl vlády, kterým bylo zavést nový zákon o zadávání veřejných zakázek z roku 2016.

Od roku 2017 se dostala k moci vláda Andreje Babiše. Ten byl znám zejména tím, že prosazoval intenzivní boj proti korupci ve svém volebním programu. V programovém

prohlášení vlády poté prosazoval tvrdý boj proti korupci, přičemž úředníci dopouštějící se korupčního jednání měli přijít o veškeré výhody a měl jim být zakázán výkon činnosti. Jako konkrétní opatření chtěli vytvořit regulaci lobbingu a zákon na ochranu oznamovatelů korupce (Vláda České republiky, 2017). Ovšem ani jeden z těchto zákonů nebyl za této vlády zaveden.

Do tohoto období částečně zasahuje i druhá vláda Andreje Babiše. Její programové prohlášení ale bude rozebráno až v dalším období, se kterým více časově souvisí.

Z počátku tohoto období byla stále naplňována Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017. Opět byly na roky 2016 i 2017 zpracované jednotlivé Akční plány boje s korupcí.

Akční plány boje s korupcí na rok 2016 a 2017 se týkají stejných oblastí, jako Akční plán z roku 2015. V Akčním plánu pro rok 2016 mezi konkrétní opatření, která měla být zavedena, spadá například zveřejnění kariérních životopisů pracovníků státní služby, kteří jsou na úrovni ředitelů odborů a vyšší, čímž má dojít k vyšší transparentnosti. Dalším opatřením pro zvýšení transparentnosti mělo být zveřejnění informací a dat týkajících se veřejné správy na internetu, s čímž se pojilo i zveřejnění elektronické Sbírký mezinárodních smluv a Sbírký zákonů. Dále na základě přijetí nového zákona o zadávání veřejných zakázek mělo postupně dojít k jeho uvedení do praxe a elektronizaci zadávání zakázek. Stále diskutovaným tématem, které bylo zahrnuto i do tohoto Akčního plánu, bylo zavedení zákona o ochraně oznamovatelů korupce (Úřad vlády České republiky, 2015).

Akční plán pro rok 2017 je opět hodně podobný tomu z předchozího roku. Navíc obsahoval například projednání nového návrhu zákona o zahraniční službě, vytvoření evidence o skutečných vlastnících svěřeneckých fondů a právnických osob či navržení protikorupčního strategického dokumentu na následující roky. Dalším uvedeným opatřením bylo zavedení centrálního registru oznámení (Úřad vlády České republiky, 2016). Tento registr byl stejně jako zákon o zahraniční službě v roce 2017 zaveden.

Centrální registr oznámení je informační systém, jehož správcem je Ministerstvo spravedlnosti. Vychází ze zákona o střetu zájmů, který je pro tento registr stěžejní. Registr eviduje veřejné funkcionáře, kteří mají oznamovací povinnost. Ti jsou povinni podat oznámení, které obsahuje jejich příjmy a závazky, majetek a činnosti. Tato oznámení se podávají v elektronické podobě a jsou uchovávána po dobu výkonu funkce a dalších pět let po skončení výkonu této funkce. Nezveřejňují se oznámení příslušníků Policie České republiky a Generální inspekce bezpečnostních sborů, dále také oznámení státních zástupců a soudců (Ministerstvo

spravedlnosti České republiky, b.r.). Tento registr je tedy důležitý zejména z hlediska transparentnosti a kontroly, zda nedochází v určitých situacích ke střetu zájmů.

Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022 byla vytvořena v návaznosti na předchozí Vládní koncepci a dotýká se stejných základních okruhů. I na základě této koncepce jsou vytvořeny jednoleté akční plány, přičemž hlavním cílem je boj proti korupci na všech úrovních řízení státu (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.).

Mezi konkrétní opatření, která měla být zavedena na základě Akčního plánu na rok 2018, patřilo zahájení diskuze se soudci ohledně přijetí jejich etického kodexu, větší komunikace na mezinárodní úrovni v oblasti podplácení v zahraničí či implementace opatření, která souvisejí s možným schválením návrhu zákona o lobbingu (Úřad vlády České republiky, 2017). Mnoho opatření ale navazuje na předchozí Akční plány, takže jsou často shodná.

Mezi korupční kauzy, které probíhaly v tomto období, patří například kauza Čapí hnízdo či kauza Lipno.

Během vyšetřování první kauzy se zjistilo, že jejím účastníkem mohl být i tehdejší premiér Andrej Babiš. Čapí hnízdo je farma nacházející se nedaleko Prahy. Na území této farmy se nachází nejen malá zoologická zahrada, ale i prostory pro pořádání různých společenských událostí či zasedání. Kauza se týkala čerpání evropských dotací v hodnotě zhruba 50 milionů korun, přičemž tato dotace byla určena pro malé a střední podniky na podporu turismu. Problém byl ale v tom, že akcionáři Čapího hnízda byli anonymní a existovala šance, že Čapí hnízdo mohlo být součástí holdingu Agrofert. V tomto případě by farma na dotaci nárok neměla a čerpala by tyto finanční prostředky neoprávněně. Andrej Babiš na svou obhajobu řekl, že Čapí hnízdo nevlastní, později ale potvrdil, že některé akcie vlastnili členové jeho rodiny. Celou tuto kauzu vyšetřoval Odbor hospodářské kriminality kvůli poškození finančních zájmů EU a možnému dotačnímu podvodu. Dále tuto kauzu vyšetřoval i Evropský úřad proti podvodům (Řápek, 2017). Po několika letech vyšetřování a soudních řízení byl Andrej Babiš v roce 2023 zproštěn obžaloby. I přes tuto skutečnost ale mohla mít kauza významný vliv na výslednou hodnotu indexu CPI, zejména kvůli tomu, že v kauze figurovala osobnost na vysokém veřejném postu.

Kauza Lipno se týkala výstavby rekreačního domu u přehrady na Lipně, který si nechal postavit tehdejší hejtman Jihočeského kraje Jiří Zimola. Tento dům pro něj postavil jeho podřízený, ale také kamarád Martin Bláha, který byl developerem a zároveň i manažerem krajských nemocnic. S ním měl tedy Zimola uzavřít smlouvu o výstavbě domu na Lipně, kterou

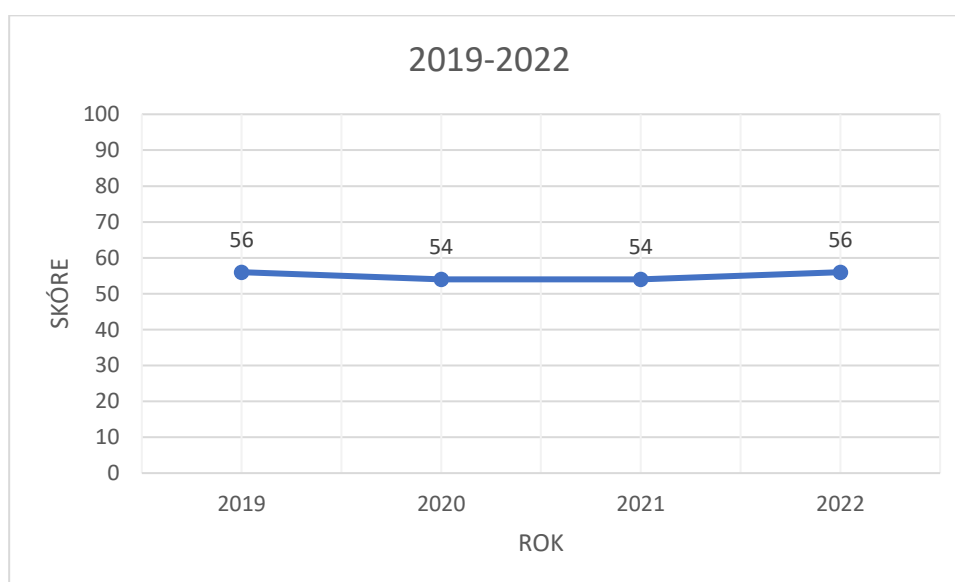
ale neoznámil veřejnosti. To mohlo být chápáno jako možný střet zájmů, protože Zimola v té době schvaloval spolu s dalšími radními odměny pro manažery nemocnic, což se týkalo i odměn pro samotného Bláhu, přičemž tyto odměny měly dosahovat výše až několika milionů korun. Tento možný střet zájmů byl chápán jako podezření z přestupku, proto došlo po jednom roce k zániku odpovědnosti za přestupek a došlo k promlčení této věci (Fiala, 2018).

Růst indexu CPI v tomto období mohl být zapříčiněn zejména postavením Andreje Babiše ke korupci, kterou chtěl postupně vymýtit. Dále k tomu napomohl i nový zákon o zadávání veřejných zakázek, Akční plány boje s korupcí na roky 2016, 2017 i 2018, nová Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022, zavedení centrálního registru oznámení či zákona o zahraniční službě. Negativně opět mohly působit kauzy Čapí hnízdo, ve které byl účastníkem tehdejší premiér Andrej Babiš či kauza Lipno, ale i opětovné nezavedení zákonné regulace lobbingu či ochrany oznamovatelů korupce.

V příloze E se nachází tabulka, která shrnuje příčiny a jejich vliv pro léta 2016-2018.

4.1.6 Vývoj v letech 2019-2022

V roce 2019 oproti roku 2018 index CPI poklesl. Pokles pokračoval i v roce 2020, přičemž v roce 2021 index CPI stagnoval na stejné hodnotě. V roce 2022 poté došlo k mírnému nárůstu hodnoty indexu.

Obrázek 8: Vývoj indexu CPI v České republice v letech 2019-2022

Zdroj: vlastní zpracování dle (TI, c2023)

V tomto období pokračovala druhá vláda Andreje Babiše. Ve svém druhém programovém prohlášení vláda uvedla téměř stejné vize a cíle v boji proti korupci, jako uvedla ve svém prvním prohlášení. Žádná další konkrétní opatření v druhém prohlášení uvedena nebyla. Opět zde ale bylo zmíněno, že mělo dojít k zavedení regulace lobbingu a ochrany oznamovatelů (Vláda České republiky, 2018). Ač tedy tato vláda ve svém volebním programu prohlašovala, že chce tvrdě bojovat proti korupci, nebyla zavedena žádná opravdu účinná opatření. Hodnota indexu CPI totiž ke konci funkčního období této vlády opět poklesla. Stále nebyl zaveden ani zákon o ochraně oznamovatelů korupce, ani regulace lobbingu.

Poslední a rovněž současnou vládou je vláda Petra Fialy. Ve svém programovém prohlášení uvádí, že důležitým nástrojem pro boj s korupcí je digitalizace a sjednocení procesů ve státní správě, čehož se bude vláda snažit docílit. Dále má vláda v plánu zavést zákony, které přispějí k transparentnosti ve veřejné správě. Důležité je také předcházet korupci prostřednictvím veřejné evidence dotací či rozklikávacích rozpočtů. Mezi další konkrétní opatření patří novelizace zákona o střetu zájmů, stanovení pravidel pro čerpání prostředků z veřejných rozpočtů či pravidla pro vlastnictví médií (Vláda České republiky, 2022). Během prvního roku, kdy byla tato vláda u moci, došlo k mírnému zlepšení indexu CPI. Je tedy velmi důležité, aby se vláda bojem s korupcí zabývala i v dalších letech, aby došlo i nadále ke zlepšení výsledků indexu CPI.

Organizace TI předložila této vládě sedm oblastí, kterým by se měla věnovat, aby došlo ke zlepšení korupční situace. Tyto oblasti se týkají například lobbingu a whistleblowingu, zejména zavedení jejich zákonné regulace, dále je důležitá i vyšší nezávislost státní služby či digitalizace procesů ve státní správě. Také má docházet k důsledné kontrole nad čerpáním veřejných prostředků a zamezení vzniku střetu zájmů prostřednictvím zavedení centrální evidence dotací, která bude veřejnosti přístupná. Dalším opatřením má být i transformace Ředitelství silnic a dálnic na státní podnik z toho důvodu, že zde mají být klientelistické vazby, čímž je poté ovlivňována výsledná kvalita dopravní infrastruktury (TI, b.r.).

Akční plány na rok 2019, 2020, 2021 a 2022 jsou opět vytvořeny na základě Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022. Z toho vyplývá, že je opět kladen důraz na transparentnost, nezávislou exekutivu, občanskou společnost a hospodárné nakládání s majetkem.

Akční plán pro rok 2019 se zaměřuje na protikorupční vzdělávání státních zaměstnanců a dodržování etických zásad při práci, posílení lidských a materiálních zdrojů pro odhalování hospodářské trestné činnosti či předložení návrhu zákona o ochraně oznamovatelů (Úřad vlády České republiky, 2019).

V Akčním plánu pro rok 2020 byla uvedena opatření týkající se vydání etických kodexů pro členy Poslanecké sněmovny a Senátu, dále ale také pro státní zástupce či soudce. Na základě schváleného návrhu zákona o lobbování mělo taktéž dojít k vytvoření registru lobbistů a lobbovaných. V neposlední řadě mělo opět dojít ke schválení zákona o ochraně oznamovatelů (Úřad vlády České republiky, 2019).

V roce 2020 vznikl projekt s názvem Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu. Tento projekt má v gesci Ministerstvo spravedlnosti a probíhá od 1. srpna 2020 do 31. října 2023. Partnery pro realizaci projektu jsou Justiční akademie a Nejvyšší státní zastupitelství. Smyslem tohoto projektu je zvýšit povědomí o problematice korupce u široké veřejnosti, ale i ve veřejném sektoru, dále zavést ochranu oznamovatelů korupce či vytvořit etické kodexy pro státní zástupce a soudce. Mezi konkrétní aktivity, které mají být prováděny, patří zpracování metodologií a studií, kampaň prostřednictvím médií, která nabádá k boji proti korupci či pořádání různých workshopů a konferencí (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.). V boji s korupcí je důležitá zejména i snaha přiblížit problematiku korupce veřejnosti, protože netolerantní prostředí k této problematice by mohlo působit preventivně, aby nedocházelo ke vzniku korupčních případů.

Posledním Akčním plánem pro toto období už nebyl pouze jednoletý plán, ale plán na rok 2021 a 2022. Na základě tohoto Akčního plánu mělo dojít k předložení návrhu novelizace zákona o svobodném přístupu k informacím, schválení návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů či zřízení externího oznamovacího kanálu Ministerstvem vnitra, který bude důvěryhodný. Opět mělo dojít i k prosazení návrhu zákona o ochraně oznamovatelů (Úřad vlády České republiky, 2020).

I přes to, že ve všech akčních plánech byla i nadále omílaná snaha o zavedení zákona o ochraně oznamovatelů, nebyl tento zákon stále zaveden. Je to velký problém, protože by to mohl být jeden z klíčových zákonů v boji s korupcí.

Korupční kauzy, které byly odhaleny v tomto období, byly například kauza Dozimetr či kauza Stoka.

Kauza Dozimetr se týkala organizované skupiny zločinců, přičemž jejími zakladateli měli být podnikatelé Pavel Kos a Michal Redl, dále ale i tehdejší náměstek pražského primátora Petr Hlubuček. Tato skupina měla ovlivnit tři veřejné zakázky, za které si žádala milionové úplatky. Tyto veřejné zakázky se týkaly dopravního podniku v Praze, jakožto zadavatele zakázky, přičemž úplatky měli členové skupiny přijímat od dodávajících subjektů tohoto dopravního podniku. Tato kauza vyústila také v podání demise ministra školství Petra Gazdíka, který se několikrát setkal s Michalem Redlem. Ze stejného důvodu rezignoval i Petr Mlejnek, vedoucí Úřadu pro zahraniční styky a informace (Štorkán, 2022).

Jiří Švachula, tehdejší místostarosta městské části Brno – střed, figuroval v tzv. kauze Stoka. Švachula měl být spolu s dalšími obžalovanými součástí organizované skupiny, která určitým společenstvem poskytovala neverejné informace o veřejných zakázkách za úplatek. Tyto zakázky měly být v celkové výši přes čtvrt milionu korun, úplatky měly být desetimilionové. Švachula byl spolu s dalšími pachateli uznán vinným, státní zástupce ale podal odvolání, protože požaduje zpřísnění trestů (Rogner, 2023).

Pozitivně v tomto období mohlo působit vytvoření jednotlivých Akčních plánů, vznik Projektů zintenzivnění boje proti korupci či snahy, aby byla korupce negativně vnímána ze stran veřejnosti, ale i ze strany veřejné správy. Negativní vliv mělo naopak opětované nezavedení zákona o lobbingu či zákona o ochraně oznamovatelů, kauza Dozimetr či kauza Stoka.

V příloze F je pro období let 2019-2022 uvedena tabulka příčin a jejich vlivu.

4.2 Globální barometr korupce

Globální barometr korupce, v originálním znění Global Corruption Barometer (dále jen „GCB“), vydává nepravidelně od roku 2003 organizace TI. GCB není vydáván na rozdíl od CPI pro jednotlivé země, ale týká se vždy určitého většího regionu, například Evropy. GCB je tvořen na základě názorů občanů, kteří uvádějí jejich vlastní zkušenosti s korupcí během jejich každodenního života. Nejde tedy o expertní hodnocení na základě nezávislých organizací, ale o to, jak často a v jaké míře se s korupcí setkávají běžní občané (TI, 2021).

4.3 Index plátců korupce

Index plátců korupce, v překladu Bribe Payers Index (dále jen „BPI“), vydávala nepravidelně od roku 1999 opět organizace TI. Na rozdíl od CPI a GCB se index BPI zaměřuje na vyvázející země, které řadí do žebříčku podle toho, jak moc využívají úplatkářství k exportu (Ministerstvo spravedlnosti, b.r.). Poslední měření na základě indexu BPI proběhlo v roce 2011.

5 KORUPCE V MEZINÁRODNÍM KONTEXTU

Protože korupce je problém, který je v různé míře rozšířený po celém světě, některé mezinárodní organizace řadí právě boj s korupcí mezi své priority. Nyní tedy budou uvedeny ty organizace, které se korupcí zabývají, a jejichž členskou zemí je Česká republika.

5.1 GRECO

Group of States against Corruption (dále jen: „GRECO“), v překladu Skupina států proti korupci, je mezinárodní úřad, který vznikl za účelem kontrolování státu a jeho protikorupčních standardů. Úřad vznikl v roce 1999, kdy ho založila Rada Evropy. Česká republika je členskou zemí od roku 2002 (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.).

GRECO momentálně sdružuje 50 členských zemí, přičemž členy mohou být i ty státy, které nejsou v Radě Evropy. Hlavními představiteli tohoto úřadu jsou prezident, viceprezident a ostatní členové, přičemž každý člen je jiné národnosti. Hlavním cílem je vytváření tlaku na vlády jednotlivých zemí, aby došlo k vytvoření bariér proti korupci, a aby ti, kteří zneužijí své postavení na úkor společnosti pro svůj vlastní prospěch, byli předvedeni před soud. Základní myšlenkou je i to, že každá osoba musí nastavit své myšlení tak, aby vnímala korupci jako naprosto netolerovatelnou (Council of Europe, b.r.).

Mezi nejdůležitější dokumenty, které byly úřadem vydány, patří Trestněprávní úmluva o korupci z roku 2002 a Občanskoprávní úmluva o korupci z roku 2003 (Council of Europe, b.r.).

Trestněprávní úmluva o korupci je velmi důležitý dokument, který si klade za cíl kriminalizovat všechny směry korupce, ale také vylepšit spolupráci na mezinárodní úrovni, včetně vzájemné pomoci při vyšetřování korupčních TČ, a rychleji stíhat osoby dopouštějící se korupčního jednání. Za korupční jednání je v této úmluvě považováno například úplatkářství veřejných činitelů, podplácení státních úředníků, praní výnosů z korupčního jednání, korumpování poslanců či soudců, ale i korupce v soukromém sektoru. Státy poté musí zajišťovat účinné sankce, které zároveň odrazují od tohoto jednání. Dále je zdůrazněno, že i právnické osoby by měly nést zodpovědnost za tyto trestné činy, pokud se jich dopustí (Council of Europe, b.r.).

Za Českou republiku vystupuje v rámci tohoto úřadu ministerstvo spravedlnosti. Pro monitorování situace využívá GRECO určitý hodnotící mechanismus, přičemž se vždy orientuje na jiné aspekty Trestněprávní úmluvy o korupci (Bohatá et al., 2021, s. 132).

Horník a Žufanová (2014, s. 63-64) uvádějí průběh jednotlivých hodnotících kol, přičemž první kolo začalo v lednu roku 2000 a týkalo se základních principů nezávislosti osob, které jsou zodpovědné zejména za prevenci a vyšetřování potenciálních TČ, ale i za jejich případné trestní stíhání a soudní rozhodnutí. Dále se týkalo také imunity a jejího omezení v případě korupčních TČ. V České republice probíhalo první kolo od roku 2002 do roku 2007. Druhé kolo bylo započato v lednu 2003 a v Česku probíhalo v letech 2005 až 2010. Toto kolo bylo zaměřeno na zisky z korupce a jejich zadržení, a rovněž se hodnotil vztah právnických osob a veřejné správy s korupcí. Třetí kolo se zahájilo v lednu 2007, v České republice se začalo hodnotit v roce 2010. Hodnocení probíhalo v rámci dvou témat, kterými byla průhlednost poskytování finančních prostředků politickým stranám a hnutím včetně jejich volebních kampaní a inkriminace. Čtvrté kolo bylo započato v lednu 2012 a týkalo se korupce soudců, státních zastupitelů a poslanců a senátorů Parlamentu České republiky.

Toto poslední kolo probíhalo v České republice od roku 2015. Jako doporučená opatření, která by měla být zavedena na základě výsledků čtvrtého hodnotícího kola, uvedlo GRECO například novelizaci určitých zákonů, jako je zákon o střetu zájmů, zákon o soudech a soudcích či zákon o státním zastupitelství. Dále by měl být zaveden zákon o lobbování či etický kodex obsahující nelegislativní pravidla pro státní zástupce, soudce i členy parlamentu (Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2022).

GRECO je tedy důležitou organizací, která se snaží postihovat korupci ve všech oblastech. Prostřednictvím hodnotících kol analyzuje situaci v jednotlivých zemích a vydává opatření, která mohou vést k boji s korupcí. Pokud by všechna tato opatření byla postupně zavedena, dalo by se konstatovat, že by mohlo dojít k výraznějšímu poklesu míry korupce.

5.2 OECD

Organization for Economic Co-operation and Development (dále jen: „**OECD**“) je další organizací, která se kromě podpory členských zemí a jejich ekonomického rozmachu zabývá právě korupcí. Je to nadnárodní organizace, která vznikla v roce 1961, a slouží jako platforma pro diskusi hospodářských a společenských otázek. Rovněž zde dochází k výměně a porovnávání znalostí a empirických zkušeností jednotlivých států a hledání možných řešení na různé problémy. OECD se zabývá oblastí podpory poklesu nezaměstnanosti, spoluprací v oblasti energetiky či životního prostředí, sociální politikou či korupcí. Česká republika je členskou zemí od konce roku 1995 (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.).

Tato organizace sdružuje 38 členských států napříč celým světem. Zhruba 80% světového obchodu a investic je poté reprezentováno členskými zeměmi OECD a klíčovými partnery této organizace (Organisation for Economic Co-operation and Development, b.r.).

OECD vydala již přes dvacet nástrojů, které napomáhají boji proti korupci. Tyto nástroje jsou vydávány ve formě doporučení, rozhodnutí, deklarací či mezinárodních dohod. Hlavní témata jsou poté úplatkářství, veřejná integrita či zodpovědné obchodní řízení. Mezi dokumenty, které OECD vydala, patří Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích z roku 1997, Daňová opatření pro další boj proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních obchodních transakcích, Doporučení k integritě ve veřejném sektoru, Principy transparentnosti a integrity v lobbingu či Směrnice OECD pro nadnárodní podniky (Organization for Economic Co-operation and Development, b.r.).

Úmluva OECD o boji proti podplácení je historicky prvním protikorupčním dokumentem, který se zaměřuje na stranu nabízejícího, tedy toho, kdo nabízí úplatek. Země, které tuto Úmluvu přijaly, se tedy zavázaly k tomu, že podplácení zahraničních veřejných činitelů budou vyšetřovat a postihovat jako TČ. Pod tento dokument se podepsalo všech 38 členských zemí a dalších 6 zemí, které členy OECD nejsou (Organization for Economic Co-operation and Development, b.r.).

5.3 EPAC a EACN

The European Partners against Corruption (dále jen: „**EPAC**“), tedy Evropská partneři proti korupci, a European contact-point network against corruption (dále jen: „**EACN**“), tedy Evropská síť kontaktních bodů proti korupci, jsou nezávislá fóra, která se snaží předcházet vzniku korupce, případně s ní po jejím vzniku bojovat. Obě fóra spolu ve většině případů spolupracují, protože mají stejné cíle. Za základní poslání obou fór se dá považovat podpora objektivnosti, odpovědnosti, nezávislosti či otevřenosti všech systémů, které provádějí nezávislý dozor nad protikorupční a policejní činností. Dále také udržování a rozvíjení kontaktů mezi orgány boje proti korupci a dohlížejícími policejními orgány, ale i prosazování společných pracovních norem pro tyto orgány. Zároveň chtějí poskytnout platformu, na které lze vyměňovat znalosti a informace, které se týkají právě protikorupčních záležitostí (European Partners Against Corruption, b.r.).

EPAC je neformální a nezávislá síť, která byla založena v roce 2004 a nyní je členskou základnou více než 80 antikorupčních orgánů a dohlížejších policejních orgánů ze zemí, které jsou členy Rady Evropy. Evropský úřad pro boj proti podvodům je členem EPAC taktéž. Pro odborníky z praxe funguje EPAC jako nástroj, prostřednictvím kterého si mohou vyměňovat zkušenosti a spolupracovat skrze něj při tvorbě profesních standardů a společných strategií. EPAC rovněž pořádá každý rok odbornou konferenci, přičemž od roku 2008 ji pořádá ve spolupráci s EACN (European Partners Against Corruption, b.r.).

EACN je formální síť, která vznikla o něco déle než EPAC, a to v roce 2008. Byla založena na základě rozhodnutí Rady Evropy, přičemž navazuje na strukturu EPAC. Sdružuje téměř 60 antikorupčních orgánů ze zemí, které jsou členy EU. Podobně jako EPAC je to platforma fungující jako nástroj pro spolupráci při tvorbě profesních standardů a společných strategií či pro výměnu informací a zkušeností. Mezi hlavní cíle patří vylepšení spolupráce mezi antikorupčními orgány v EU, zlepšení vztahů mezi členskými zeměmi EU a samozřejmě boj proti korupci. Členem je opět i Evropský úřad pro boj proti podvodům, a jak už bylo zmíněno výše, EACN ve spolupráci s EPAC pořádá každoročně odbornou konferenci (European Partners Against Corruption, b.r.).

Oddělení boje proti korupci Ministerstva spravedlnosti, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Nejvyšší státní zastupitelství, Služby kriminální policie a vyšetřování a Národní centrála proti organizovanému zločinu jsou zástupci České republiky v EPAC i EACN (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.).

5.4 IACA

International Anti-Corruption Academy (dále jen: „IACA“), v překladu Mezinárodní protikorupční akademie, je instituce pro vzdělávání a zároveň od roku 2011 mezinárodní organizace. Sdružuje více než 80 organizací a států z celého světa a zabývá se zejména protikorupčním vzděláváním. Akademie sídlí v Rakousku ve městě Laxenburg. Rada, která se skládá z jedenácti členů, je řídicím orgánem této organizace (IACA, b.r.).

IACA tedy zprostředkovává protikorupční vzdělávání, ale slouží i jako platforma pro odborníky, kterým rovněž poskytuje odbornou přípravu a výzkum. IACA se tedy snaží bojovat proti korupci v celém světě prostřednictvím vzdělávání na toto téma. Mezi základní hodnoty této organizace patří především odpovědnost, nestrannost, transparentnost, bezúhonnost, etické hodnoty či důvěryhodnost. Iniciativními partnery této organizace jsou

INTERPOL, Evropský úřad pro boj proti podvodům, Úřad OSN pro drogy a kriminalitu a Rakouská republika (IACA, b.r.).

5.5 OGP

Open Government Partnership (dále jen: „**OGP**“), tedy Partnerství pro otevřené vládnutí, je dobrovolné partnerství, které uzavřelo 78 zemí, 106 lokálních samospráv a tisíce dalších organizací občanské společnosti. Toto partnerství vzniklo v roce 2011 v USA, kdy se sešli nejvyšší představitelé vlády a zástupci občanské společnosti, přičemž se domluvili na založení speciálního partnerství, které je založeno na odpovědném vládnutí, participaci a transparentnosti (Open Government Partnership, b.r.).

Mezi hlavní cíle OGP patří zvýšení participace občanů na veřejném dění, vyšší transparentnost v rámci veřejné správy a lepší dostupnost informací o aktivitách vlády, ochrana oznamovatelů a boj proti korupci. Za každou členskou zemi její vláda vypracovává národní akční plán na každé dva roky. Ten by měl být zejména relevantní a ambiciózní, což znamená, že by měl obsahovat konkrétní závazky, které budou měřitelné a budou odrážet priority vlády. Plán by měl také odrážet hodnoty, které jsou charakteristické pro otevřené vládnutí, což je odpovědnost, transparentnost, občanská angažovanost či technologie a inovace (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.).

Česká republika v roce 2011 na základě usnesení vlády k OGP přistoupila, přičemž hlavním záměrem vstoupení do této iniciativy je přetvoření státních institucí tak, aby byly více odpovědné, efektivní a otevřené či transparentní (Ministerstvo spravedlnosti ČR, b.r.).

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala problematikou korupce na našem území, přičemž již v první kapitole při vymezení korupce došlo k nalezení prvního problému. Tím problémem je špatná definovatelnost pojmu korupce. Kvůli tomu, že se korupce nachází v mnoha oblastech, neexistuje jednotná definice. Každá definice je totiž vždy vztažená k tomu oboru či oblasti, se kterou souvisí. Je tedy těžké vymezit jednotnou definici, která by zahrnovala veškerá potřebná kritéria. Dalším problémem je fakt, že neexistuje zákonná úprava lobbingu a whistleblowingu. Zákony o regulaci lobbingu a o ochraně oznamovatelů korupce jsou pro boj s korupcí stěžejní, a i když je téma zavedení zákonné regulace těchto dvou jevů již několik let stále omílané, prozatím stále nedošlo k zavedení ani jednoho z těchto dvou zákonů. Lze tedy konstatovat, že zavedením těchto dvou zákonů by mohlo dojít ke zlepšení korupční situace.

Dalším problémem je nedefinování samotného slova „korupce“ v trestním zákoníku. Toto slovo tam není ani zmíněno, natož vysvětleno, co všechno se za korupci považuje. Tento problém je poté i s definováním jevu obstarávání věcí obecného zájmu, který také není blíže specifikován a dal by se označit za neurčitý pojem. Pro efektivnější boj s korupcí by tedy bylo potřeba tyto pojmy více specifikovat. Na druhou stranu došlo v roce 2022 k novelizaci zákona o státní službě a zákona o svobodném přístupu k informacím, což je pro boj s korupcí velice přínosné.

Dále došlo ke zjištění, že mezi hlavní příčiny, které vytváří prostor pro vznik korupce, patří nekvalitní legislativa, která je často nejednoznačná a obsahuje mezery, nefunkční systém kontroly či minimum protikorupčního vzdělávání. Jasně zákony, které neobsahují skulinky pro vznik korupčního jednání, efektivní kontrola, do které patří i kontrola ze strany veřejnosti a více vzdělávání, které vyjadřuje, jak moc je korupce nebezpečná a ukazuje, jak proti ní bojovat, by přispělo k vylepšení situace na našem území. Důležitá je tedy i transparentnost ze strany veřejných institucí, ke které by mohla přispět elektronizace určitých procesů a postupů. Neméně důležité je ale i ukázat veřejnosti, že korupce je netolerovatelná, a nastolení takového prostředí, které bude veškeré formy korupce odsuzovat, je velice důležité.

Na základě analýzy vývoje korupce na území České republiky podle Indexu vnímání korupce bylo zjištěno, že i přes řadu protikorupčních strategií a opatření, snahy jednotlivých vlád bojovat s korupcí, členství v několika mezinárodních organizacích bojujících s korupcí a podpis několika mezinárodních úmluv proti korupci se korupční situace na našem území sice výrazně nezhoršila, ale nedošlo ani k výraznému zlepšení. Ač nelze porovnávat jednotlivé

výsledky před rokem 2012 a po tomto roce kvůli odlišné metodologii, lze si všimnout, že výsledné hodnoty stále oscilují ve stejném pásmu. Nedochozí tedy ani k propadu, ale ani ke zlepšení, což není vůbec dobře vzhledem k tomu, že je Česká republika vyspělou zemí a stále se vylepšuje protikorupční politika. Může to být zejména kvůli skutečnosti, že ač bylo mnoho protikorupčních opatření vytvořeno v teoretické rovině, nedošlo k jejich transformaci do praxe. Vlády se to také často ani nesnaží nějakým efektivním způsobem řešit a od problematiky korupce se po svém zvolení do funkce odklánějí. Je tedy potřebné, aby byla zavedena opravdu kvalitní legislativa a došlo k zavedení zákonné regulace lobbingu a whistleblowingu. Dále musí být novelizovány další důležité zákony a musí docházet i nadále ke spolupráci na mezinárodní úrovni. V neposlední řadě musí být za korupční jednání potrestáni i ti nejvyšší veřejní funkcionáři, přičemž společnost také musí nastavit prostředí absolutně netolerantní ke korupci.

V poslední kapitole byl nastíněn pohled na korupci z hlediska mezinárodních organizací. Ty jsou pro boj s korupcí důležité zejména kvůli tomu, že nás tlačí k vylepšování protikorupčních zákonů, strategií a opatření.

Ač je tedy boj s korupcí opravdu složitý, náročný a dlouhodobý proces, je nutné se jím konstantně zabývat a neustále zavádět protikorupční opatření. Po naplnění výše uvedených návrhů by mohlo dojít ke zlepšení korupční situace v České republice.

POUŽITÁ LITERATURA

1. ASOCIACE PRO TRANSPARENTNOST, Z.S., 2019. Příručka o korupci. In: *ASTRA ČR* [online]. Česko: ASTRA ČR, 2019 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: https://www.astracr.cz/wp-content/uploads/ASTRA_prirucka_o_korupci.pdf
2. BOHATÁ, Marie et al., 2021. *Etika a integrita veřejné správy*. Praha: Grada. 176 s. ISBN 978-80-271-3311-6.
3. COUNCIL OF EUROPE, b.r. Details of Treaty No.173. *Council of Europe* [online]. Strasbourg: Council of Europe, c2022 [cit. 2022-11-19]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatyenum=173>
4. COUNCIL OF EUROPE, b.r. Welcome to the GRECO website. *Council of Europe* [online]. Strasbourg: Council of Europe, c2022 [cit. 2022-11-19]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/greco/home>
- 5.
6. DRTINA, Martin a Igor MAŇOUR, 2010. Za kauzu 'pět na stole v českých' padl podmíněný trest. In: *Český rozhlas: iRozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, 7.12.2010 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/za-kauzu-pet-na-stole-v-ceskych-padl-podminen-y-trest-201012071723_imanour
7. EUROPEAN PARTNERS AGAINST CORRUPTION, b.r. About. *EPAC/EACN* [online]. European Partners Against Corruption, c2022 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.epac-eacn.org/about>
8. FIALA, Adam, 2018. Očištění Zimoly v kauze Lipno? Jeho střet zájmů skončil promlčením. In: *Česká televize: ČT 24* [online]. Praha: Česká televize, 25.6.2018 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2520586-ocisten-i-zimoly-v-kauze-lipno-jeho-stret-zajmu-skonc-il-promlccenim>
9. GLASEROVÁ, Dominika a Denisa ŠINDLEROVÁ, 2021. Kauza „trafik“ pro poslance se vrací k soudu, osvobození Nečase a jeho ženy neplatí. In: *Česká televize: ČT 24* [online]. Praha: Česká televize, 8.9.2021 [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3366736-kauza-trafik-pro-poslance-se-vraci-k-soudu-osvobozeni-necase-a-jeho-zeny-neplati?fbclid=IwAR3XIMsPhNtR2glyUoVdCfsIWMrvM4NUvWWCKqLd-dzPxs6kvhubZachATs>
10. GOLIS, Ondřej, 2019. Sedm let vězení, propadnutí 17 milionů. Rath je vinen, velkou část korupční kauzy ale vrchní soud smetl. In: *Český rozhlas: iRozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, 26.6.2019 [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/david-rath-kauza-rath-korupce-vrchni-soud-rozsudek-katerina-kottova-petr-kott_1906260928_ogo?fbclid=IwAR0vDVK_yWkBJO7n8kx6bbfJ7sgBYv35xRio6MfraXH_EX1k8tcsCRyMLoY
11. GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC, 2006. Government of the Czech Republic Decree no. 1199. In: *Government of the Czech Republic* [online]. Prague: Government of the Czech Republic, 25.10.2006 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://korupce.cz/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2006-az-2011/>
12. HÁVOVÁ, Naděžda, 2004. Policie odložila kauzu dálnice D47. In: *Český rozhlas: iRozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, 4.8.2004 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z:

- https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/policie-odložila-kauzu-dalnice-d47_200408041800_mkopp
13. HENDRYCH, Dušan et al., 2016. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C.H. Beck, Academia iuris (C.H. Beck). 570 s. ISBN 978-80-7400-624-1.
  14. HLAVÁČOVÁ, Veronika, 2014. Soud se vrací ke kauze nákupu pandurů. Vypovídat přišel i expremiér Topolánek. In: *Český rozhlas: Radiožurnál* [online]. Praha: Český rozhlas, 21.8.2014 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/soud-se-vraci-ke-kauze-nakupu-panduru-vypovídat-prišel-i-expremier-topolanek-6288603>
  15. HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ, 2014. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 180 s. ISBN 978-80-7478-531-3. HORZINKOVÁ, Eva a Zdeněk FIALA, 2019. *Správní právo hmotné: obecná část*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges. Student (Leges). 223 s. ISBN 978-80-7502-353-7.
  16. HRABICA, Pavel, 2016. „Sarajevský atentát“ na Václava Klause rozvířil vody polistopadové politiky. In: *Český rozhlas: Radiožurnál* [online]. Praha: Český rozhlas, 31.5.2016 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/sarajevsky-atentat-na-vaclava-klause-rozviril-vody-polistopadove-politiky-6233672>
  17. IACA, b.r. Who we are. *IACA International Anti-Corruption Academy* [online]. Austria: IACA, c2022 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.iaca.int/who-we-are.html>
  18. JADRNÝ, Petr, 2018. Dalík zůstává ve vězení. Ústavní soud odmítl jeho stížnost. In: *Český rozhlas: iRozhlas* [online]. Brno: Český rozhlas, 6.8.2018 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/marek-dalik-pandur-ustavni-soud-stiznost_1808061701_pj
  19. KLIMT, Alena, 2022. Zákon o svobodném přístupu k informacím ve znění novely účinné od 01.09.2022 – metodický postup. In: *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 21.10.2022 [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/novinky/a/zakon-o-svobodnem-pristupu-k-informacim-ve-zneni-novely-ucinne-od-01092022-%E2%80%93-metodicky-postup>
  20. KORDÍK, Jiří, 2022. Rath se má vrátit do vězení, rozhodl soud. Metrostavu potvrdil tříletý zákaz účasti na veřejných zakázkách. In: *Česká televize: ČT 24* [online]. Praha: Česká televize, 21.6.2022 [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3510174-soud-uznal-davida-ratha-vinnym-v-druhe-vetvi-korupcni-kauzu-odsoudil-i-firmu>
  21. LINHARTOVÁ, Veronika, 2019. Curbing corruption in the public sector by utilizing electronic public administration. In: *Digital Library of University of Pardubice* [online]. Pardubice: University of Pardubice, 2019 [cit. 2022-11-14]. Dostupné z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/74994/Acta_2019_upraveno_po_recenzi-2.pdf?sequence=1&isAllowed=y
  22. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, 2022. MMR: Zákon o zadávání veřejných zakázek bude jednodušší, vstřícnější a omezí korupci. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 6.9.2022 [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/mmr-zakon-o-zadavani-verejnych-zakazek-bude-jednod>
  23. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, 2022. Přehled doporučení GRECO – ČR – aktualizace k 22. 5. 2022. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti

- ČR, c2020 [cit. 2022-11-19]. Dostupné z: https://korupce.cz/wp-content/uploads/2022/05/Tabulka-prehled-doporuceni-GRECO_CR_05_22.pdf
24. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. Centrální registr oznámení - základní informace. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2017 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/centralni-registr-oznameni-zakladni-informace>
  25. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. EPAC/EACN, IACA. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://korupce.cz/zahranicni-spoluprace/ostatni/>
  26. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. GRECO. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2022-11-19]. Dostupné z: <https://korupce.cz/zahranicni-spoluprace/greco/>
  27. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. Index CPI a BPI. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: <https://korupce.cz/zahranicni-spoluprace/index-cpi-a-bpi/>
  28. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. Metodika CIA. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://korupce.cz/protikorupcni-agenda/metodika-cia/>
  29. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. Na léta 2011 a 2012. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://korupce.cz/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2011-a-2012/>
  30. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. OECD. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2022-11-19]. Dostupné z: <https://korupce.cz/zahranicni-spoluprace/oecd-2/>
  31. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. O Partnerství pro otevřené vládnutí. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: <https://korupce.cz/partnerstvi-pro-otevrene-vladnuti-ogp/o-partnerstvi-pro-otevrene-vladnuti/>
  32. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP). In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: <https://korupce.cz/partnerstvi-pro-otevrene-vladnuti-ogp/>
  33. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. Projekt zintenzivnění boje proti korupci. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://korupce.cz/projekt-zintenzivneni-boje-proti-korupci/>
  34. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://korupce.cz/rada-vlady/>
  35. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. Rámcový rezortní interní protikorupční program. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://korupce.cz/protikorupcni-agenda/rripp/>
  36. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://korupce.cz/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2013-a-2014/>
  37. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. UNCAC. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://korupce.cz/zahranicni-spoluprace/uncac/>

38. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://korupce.cz/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2015-az-2017/>
39. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR, b.r. Vládní výbor pro koordinaci boje s korupcí. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2020 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://korupce.cz/rada-vlady/vladni-vybor/>
40. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, b.r. Státní služba. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, c2023 [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/statni-sluzba.aspx>
41. NAXERA, Vladimír, 2015. *Korupce v komunistickém režimu a v průběhu postkomunistické transformace: studie korupčních, klientelistických a patronážních jevů z prostředí Československa/České republiky*. V Brně: Doplněk. Společensko-ekologická edice. 244 s. ISBN 978-80-7239-323-7.
42. ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY, 2019. Bezpečnostní hrozby: Korupce. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Česko: Ministerstvo vnitra České republiky, 17.6.2019 [cit. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>
43. ODBOR STŘETU ZÁJMŮ A BOJE PROTI KORUPCI, 2021. Metodika k přímé aplikovatelnosti směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie. In: *Justice.cz* [online]. Česko: Ministerstvo spravedlnosti, 15.12.2021 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://justice.cz/documents/12681/776228/Metodika+EP+2/5fea9941-4621-41a7-b2a0-9bd7f8ad1512>
44. ODDĚLENÍ BOJE S KORUPCÍ, 2018. Materiál pro školitele protikorupčního vzdělávání. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, listopad 2018 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://korupce.cz/>
45. ONDRÁČKOVÁ, Tereza, 2020. Konec kauzy Promopro. Stížnosti odsouzených zamítl Ústavní soud. In: *Česká televize: ČT 24* [online]. Brno: Česká televize, 11.6.2020 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3116819-konec-kauzy-promopro-stiznosti-odsouzenych-zamitl-ustavni-soud>
46. OPEN GOVERNMENT PARTNERSHIP, b.r. About Open Government Partnership. *Open Government Partnership* [online]. Washington DC: Open Government Partnership, c2022 [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: <https://www.opengovpartnership.org/about/>
47. ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT, b.r. OECD Anti-Bribery Convention. In: *OECD* [online]. Organisation for Economic Co-operation and Development, c2022 [cit. 2022-11-19]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/corruption-integrity/explore/oecd-standards/anti-bribery-convention/>
48. ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT, b.r. OECD Standards. In: *OECD* [online]. Organisation for Economic Co-operation and Development, c2022 [cit. 2022-11-19]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/corruption-integrity/explore/oecd-standards/>

49. ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT, b.r. Our global reach. In: *OECD* [online]. Organisation for Economic Co-operation and Development [cit. 2022-11-19]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/about/members-and-partners/#>
50. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY, 2016. Útvar odhalování korupce a finanční kriminality SKPV. In: *Policie České republiky* [online]. Česko: Policie České republiky, 31.7.2016 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/uokfk-skp-utvar-odhalovani-korupce-a-financi-kriminality-skp.aspx>
51. ROGNER, Šimon, 2023. Státní zástupce se odvolal v kauze Stoka, požaduje přísnější tresty. In: *Česká televize: ČT 24* [online]. Praha: Česká televize, 26.1.2023 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3560416-statni-zastupce-se-odvolal-v-kauze-stoka-pozaduje-prisnejsi-tresty?fbclid=IwAR3-Ebk8E0eeymzzogPfhKo52qICa6xz8gPngapgNJ8e3NY3j7XL2x5rLXo>
52. RYSKA, Pavel a Jan PRŮŠA, 2013. *Korupce: ekonomie vs. mýty*. Praha: Institut Václava Klause. Publikace (Institut Václava Klause). 104 s. ISBN 978-80-87806-03-6.
53. ŘÁPEK, Jan, 2017. Kauza Čapí hnízdo přehledně: kvůli čemu chce policie stíhat Babiše a Faltýnka. In: *Český rozhlas: iRozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, 11.8.2017 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/o-co-jde-v-kauze-capi-hnizdo-prehledne-od-roku-2006-do-dneska_1708110630_jra
54. Sdělení č. 70/2002 Sb. m. s., sdělení Ministerstva zahraničních věcí o Trestněprávní úmluvě o korupci. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/53106/1/2/sdeleni-c-70-2002-sbms-o-trestnepravni-umluve-o-korupci>
55. Sdělení č. 3/2004 Sb. m. s., sdělení Ministerstva zahraničních věcí o Občanskoprávní úmluvě o korupci. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/56632/1/2/sdeleni-c-3-2004-sbms-obcanskopravni-umluva-o-korupci>
56. SOUČKOVÁ, Kateřina, 2020. ‚Ani křišťál čistější být nemůže.‘ Před 15 lety vyšel článek, který odstartoval kauzu Grossova bytu. In: *Český rozhlas: iRozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, 17.1.2020 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/stanislav-gross-byt-kauzarezignace_2001171433_pj
57. ŠTORKÁN, Martin, 2022. Případ Dozimetr: ovlivňování veřejných zakázek, převody majetku i rezignace ministra školství Gazdíka. In: *Český rozhlas: iRozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, 29.12.2022 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/dozimetr-redl-hlubucek-praha-majetek-magistrat_2212291000_sto?fbclid=IwAR3yPe3vUKlumPggvB5AFHW5zNKYxemKe6lv9_V7Ktt6k1lafZoHShi5QKY
58. TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ, Jana, 2021. *Lobbing, nebo korupce?*. Praha: Leges. Teoretik. 96 s. ISBN 978-80-7502-520-3.
59. TRANSPARENCY INTERNATIONAL, 1995. New Zealand best, Indonesia worst in world poll of international corruption. In: *Transparency International* [online]. Transparency International, 15.7.1995 [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: https://www.transparency.org/files/content/tool/1995_CPI_EN.pdf

60. TRANSPARENCY INTERNATIONAL, 2011. Co je to korupce. In: *Transparency International* [online]. Česko: Transparency International, 22.07.2011 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/korupce/>
61. TRANSPARENCY INTERNATIONAL, 2012. Corruption Perceptions Index 2012: An updated methodology. In: *Transparency International* [online]. Transparency International, 2012 [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: https://www.transparency.org/files/content/pressrelease/2012_CPIUpdatedMethodology_EMBARGO_EN.pdf
62. TRANSPARENCY INTERNATIONAL, 2012. Corruption Perceptions Index 2012: Technical Methodology Note. In: *Transparency International* [online]. Transparency International, 5.12.2012 [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: https://www.transparency.org/files/content/pressrelease/2012_CPITechnicalMethodologyNote_EMBARGO_EN.pdf
63. TRANSPARENCY INTERNATIONAL, 2021. 57 % Čechů využívá osobní konexe ve veřejných službách, jsme nejhorší v EU. In: *Transparency International* [online]. Česko: Transparency International, 15.6.2021 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/57-cechu-vyuziva-osobni-konexe-ve-verejnych-sluzbach-jsme-nejhors-i-v-eu57-cechu-vyuziva-osobni-konexe-ve-verejnych-sluzbach-jsme-nejhors-i-v-eu/>
64. TRANSPARENCY INTERNATIONAL, 2021. Sedm priorit Transparency proti korupci, které by nová vláda měla mít v hledáčku. In: *Transparency International* [online]. Praha: Transparency International, 9.12.2021 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/sedm-priorit-transparency-proti-korupci-ktere-by-nova-vlada-mela-mit-v-hledacku/>
65. TRANSPARENCY INTERNATIONAL, 2022. Lobbying je legitimní demokratický nástroj, kterému v Česku chybí zákonná regulace. In: *Transparency International* [online]. Česko: Transparency International, 20.01.2022 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/lobbying-je-legitimni-demokraticky-nastroj-kteremu-v-cesku-chybi-zakonna-regulace/>
66. TRANSPARENCY INTERNATIONAL, c2023. CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX. *Transparency International* [online]. Transparency International, 2023 [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/cpi>
67. ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, 2008. Kapitola 24: Spravedlnost a vnitro. In: *Euroskop.cz* [online]. Úřad vlády České republiky, 21.8.2008 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/2008/04/21/kapitola-24-spravedlnost-a-vnitro/>
68. ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, 2014. Akční plán boje s korupcí na rok 2015. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, prosinec 2014 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2018/12/Akcni-plan-boje-s-korupci-na-rok-2015.pdf>
69. ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, 2015. Akční plán boje s korupcí na rok 2016. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, prosinec 2015 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2018/12/Akcni-plan-boje-s-korupci-na-rok-2016.pdf>
70. ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, 2016. Akční plán boje s korupcí na rok 2017. In: *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, prosinec 2016 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z:

- https://www.mpsv.cz/documents/20142/372765/Akcni_plan_boje_s_korupci_na_rok_2017.pdf/c80835f3-b588-4ce1-040d-2dee25282de2
71. ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, 2017. Akční plán boje s korupcí na rok 2018. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, prosinec 2017 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2018/12/Akcni-plan-boje-s-korupci-na-rok-2018.pdf>
  72. ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019. Akční plán boje s korupcí na rok 2019. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, únor 2019 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2019/03/Ak%C4%8Dn%C3%AD-pl%C3%A1n-boje-s-korup%C3%AD-na-rok-2019.pdf>
  73. ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019. Akční plán boje s korupcí na rok 2020. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, listopad 2019 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2019/12/Ak%C4%8Dn%C3%AD-pl%C3%A1n-boje-s-korup%C3%AD-na-rok-2020.pdf>
  74. ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, 2020. Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, listopad 2020 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2020/12/Akcni-plan-boje-proti-korupci-na-roky-2021-a-2022.pdf>
  75. ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, b.r. Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, c2020 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2019/01/Vl%C3%A1dn%C3%AD-koncepce-boje-s-korup%C3%AD-na-l%C3%A9ta-2018-a-%C5%BE-2022.pdf>
  76. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 1996. Programové prohlášení vlády. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 1996 [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/vaclav-klaus-2/Programove-prohlaseni-vlady.pdf>
  77. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 1998a. Programové prohlášení vlády. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 27.1.1998 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/josef-tosovsky/Programove-prohlaseni-vlady_1.pdf
  78. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 1998b. Programové prohlášení vlády. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, srpen 1998 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/milos-zeman/Programove-prohlaseni-vlady_1.pdf
  79. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 1999. Vládní program boje proti korupci v České republice. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 17.2.1999 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: https://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/37116E873678ACFFC12571B6006D4474
  80. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2002. Programové prohlášení vlády. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, srpen 2002 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: [https://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-](https://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/milos-zeman/Programove-prohlaseni-vlady_1.pdf)

- [vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/vladimir-spidla/Programove-prohlaseni-vlady_1.pdf](#)
81. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2004. Programové prohlášení vlády České republiky. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, srpen 2004 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/stanislav-gross/Programove-prohlaseni-vlady-Ceske-republiky_1.pdf
  82. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2005. Programové prohlášení vlády Jiřího Paroubka (2005). In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, duben 2005 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/jiri-paroubek/Programove-prohlaseni-vlady-Jiriho-Paroubka_1.pdf
  83. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2006. Programové prohlášení vlády. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, září 2006 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/mirek-topolanek-1/Programove-prohlaseni-vlady_1.pdf
  84. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2007. Programové prohlášení vlády. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2007 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/mirek-topolanek-2/Programove-prohlaseni-vlady_1.pdf
  85. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2009. Programové prohlášení vlády. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2009 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2007-cr/jan-fischer/ppv-2009.pdf>
  86. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2010. Programové prohlášení Vlády České republiky. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 4.10.2010 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Programove_prohlaseni_vlady.pdf
  87. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2013. Programové prohlášení vlády ČR. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2013 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/tema/Programove-prohlaseni-vlady-20130802.pdf>
  88. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2014. Programové prohlášení vlády České republiky. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, únor 2014 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/programove_prohlaseni_unor_2014.pdf
  89. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2018. Programové prohlášení vlády. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 8.1.2018 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni-vlady-162319/#Vnitri_bezpecnost
  90. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2018. Programové prohlášení vlády České republiky. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, červen 2018 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/jednani-vlady/programove-prohlaseni/Programove-prohlaseni-vlady-cerven-2018.pdf>
  91. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2022. Programové prohlášení vlády České republiky. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, leden 2022 [cit.

- 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-Petra-Fialy.pdf>
92. VOLEJNÍKOVÁ, Jolana, 1999. Ekonomické a etické aspekty korupce. In: *Digitální knihovna Univerzity Pardubice* [online]. Pardubice: Univerzita Pardubice, 1999 [cit. 2022-11-14]. Dostupné z: <https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/32457/CL101.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
93. VOLEJNÍKOVÁ, Jolana, 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Praha: Profess Consulting. Cesta k finanční svobodě. 390 s. ISBN 978-80-7259-055-1.
94. VONDRÁČEK, Ondřej a Marek HAVRDA, 2013. *Korupce jako parazit: návod, jak ji porazit*. Česko: Sport-Press. 126 s. ISBN 978-80-87050-00-2.
95. Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/47807/1/2/zakon-c-106-1999-sb-o-svobodnem-pristupu-k-informacim>
96. Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51644/1/2>
97. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/68040/1/2/zakon-c-40-2009-sb-trestni-zakonik>
98. Zákon č. 234/2014 Sb., zákon o státní službě, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/82812/1/2/zakon-c-234-2014-sb-o-statni-sluzbe>
99. Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/86384/1/2/zakon-c-134-2016-sb-o-zadavani-verejnych-zakazek/zakon-c-134-2016-sb-o-zadavani-verejnych-zakazek>
100. ZÁVODSKÝ, Ondřej, 2019. *Čas oligarchů, jejich sluhů a nepřátel*. Brno: Tribun EU. Knihovnicka.cz. 176 s. ISBN 978-80-263-1472-1.
101. ZÁVODSKÝ, Ondřej, 2020. *Výstup na vrchol korupce: od obálek k národní prostituci*. Praha: Euromedia Group. Universum (Euromedia Group). 200 s. ISBN 978-80-242-6787-6.

PŘÍLOHY

Příloha A Příčiny vývoje indexu CPI v České republice v letech 1996-2002.....	70
Příloha B Příčiny vývoje indexu CPI v České republice v letech 2003-2007	71
Příloha C Příčiny vývoje indexu CPI v České republice v letech 2008-2011	72
Příloha D Příčiny vývoje indexu CPI v České republice v letech 2012-2015	73
Příloha E Příčiny vývoje indexu CPI v České republice v letech 2016-2018	74
Příloha F Příčiny vývoje indexu CPI v České republice v letech 2019-2022.....	75

Příloha A Příčiny vývoje indexu CPI v České republice v letech 1996-2002

PŘÍČINA	VLIV
Vláda Václava Klause se v programovém prohlášení z roku 1996 příliš nevěnuje korupci	Negativní
Nebyl zaveden zákon o státní službě	Negativní
V programovém prohlášení vlády Josefa Tošovského z roku 1998 je korupci věnována větší pozornost	Pozitivní
Neproběhla novelizace trestního zákona	Negativní
Zařazení širšího boje s korupcí do programového prohlášení vlády Miloše Zemana z roku 1998	Pozitivní
Vznik zákona o svobodném přístupu k informacím v roce 1999	Pozitivní
Podpis Úmluvy o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních obchodních transakcích	Pozitivní
Vliv ze strany EU k boji proti korupci	Pozitivní
Vznik Vládního boje proti korupci v České republice z roku 1999	Pozitivní
Podpis Trestněprávní úmluvy o korupci	Pozitivní
Vznik zákona o finanční kontrole ve veřejné správě v roce 2001	Pozitivní
Nejasné financování politické strany ODS	Negativní
Kauza o zadání veřejné zakázky na výstavbu dálnice D47	Negativní

Zdroj: vlastní zpracování dle zdrojů uvedených v podkapitole 4.1.1

Příloha B *Příčiny vývoje indexu CPI v České republice v letech 2003-2007*

PŘÍČINY	VLIV
Zaměření programového prohlášení vlády Vladimíra Špidly na prevenci korupce	Pozitivní
Vznik zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v roce 2003	Pozitivní
Zařazení snahy o zvýšení transparentnosti do programového hlášení vlády Stanislava Grosse	Pozitivní
Intenzivní boj s korupcí v programovém prohlášení vlády Jiřího Paroubka včetně navržení konkrétních opatření	Pozitivní
Vznik zákona o veřejných zakázkách v roce 2006	Pozitivní
Vznik zákona a střetu zájmů v roce 2006	Pozitivní
Boj s korupcí jako jeden z hlavních cílů programového prohlášení vlády Mirka Topolánka	Pozitivní
Novelizace zákona o veřejných zakázkách	Pozitivní
Nezavedení registru lobbistů	Negativní
Vznik Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality SKPV	Pozitivní
Podpis Občanskoprávní úmluvy o korupci	Pozitivní
Vznik Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2006 až 2011	Pozitivní
Aféra o koupi bytu Stanislava Grosse	Negativní

Zdroj: vlastní zpracování zdrojů uvedených v podkapitole 4.1.2

Příloha C Příčiny vývoje indexu CPI v České republice v letech 2008-2011

PŘÍČINA	VLIV
Vláda Jana Fishera se v programovém prohlášení vlády vůbec nezabývala korupcí	Negativní
Vytyčení boje proti korupci mezi hlavní úkoly vlády v programovém prohlášení vlády Petra Nečase	Pozitivní
Nezavedení právní regulace lobbingu	Negativní
Nezavedení centrálního registru oznámení	Negativní
Vznik nového TZ bez konkrétněji upraveného úplatkářství a bez definování korupce	Negativní
Zavedení hodnotícího nástroje CIA	Pozitivní
Přistoupení k Partnerství pro otevřené vládnutí	Pozitivní
Vznik Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí	Pozitivní
Zavedení Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012	Pozitivní
Kauza nákupu obrněných transportérů Pandur	Negativní
Kauza Promopro	Negativní

Zdroj: vlastní zpracování dle zdrojů uvedených v podkapitole 4.1.3

Příloha D Příčiny vývoje indexu CPI v České republice v letech 2012-2015

PŘÍČINA	VLIV
Vláda Jiřího Rusnoka se věnovala ve svém programovém prohlášení vlády boji proti korupci	Pozitivní
Konkrétní opatření pro boj s korupcí v programovém prohlášení vlády Bohuslava Sobotky	Pozitivní
Vznik zákona o registru smluv	Pozitivní
Nezavedení zákona o ochraně oznamovatelů korupce	Negativní
Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014	Pozitivní
Vznik Rámcového rezortního interního protikorupčního programu	Pozitivní
Podpis Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci	Pozitivní
Vznik Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí	Pozitivní
Vznik zákona o státní službě z roku 2014	Pozitivní
Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017	Pozitivní
Akční plán boje s korupcí na rok 2015	Pozitivní
Nezavedení nového zákona o státním zastupitelství	Negativní
Kauza Davida Ratha	Negativní
Kauza Jany Nagyové	Negativní

Zdroj: vlastní zpracování dle zdrojů uvedených v podkapitole 4.1.4

Příloha E *Příčiny vývoje indexu CPI v České republice v letech 2016-2018*

PŘÍČINA	VLIV
Vznik nového zákona o zadávání veřejných zakázek	Pozitivní
Boj proti korupci v programovém prohlášení vlády Andreje Babiše	Pozitivní
Nezavedení zákona o regulaci lobbingu	Negativní
Nezavedení zákona o ochraně oznamovatelů korupce	Negativní
Akční plány boje s korupcí na rok 2016 a 2017	Pozitivní
Zavedení zákona o zahraniční službě	Pozitivní
Zavedení centrálního registru oznámení veřejných funkcionářů	Pozitivní
Vznik Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022	Pozitivní
Akční plán boje s korupcí na rok 2018	Pozitivní
Kauza Čapí hnízdo	Negativní
Kauza Lipno	Negativní

Zdroj: vlastní zpracování dle zdrojů uvedených v podkapitole 4.1.5

Příloha F Příčiny vývoje indexu CPI v České republice v letech 2019-2022

PŘÍČINA	VLIV
Téměř žádná nová konkrétní opatření v boji proti korupci v programovém prohlášení vlády Andreje Babiše	Negativní
Nezavedení zákona o ochraně oznamovatelů korupce	Negativní
Nezavedení zákonné regulace lobbingu	Negativní
Boj proti korupci v programovém prohlášení vlády Petra Fialy	Pozitivní
Akční plány boje s korupcí na léta 2019, 2020, 2021 a 2022	Pozitivní
Snaha přiblížit problematiku korupce veřejnosti	Pozitivní
Vznik Projektů zintenzivnění boje proti korupci	Pozitivní
Kauza Dozimetr	Negativní
Kauza Stoka	Negativní

Zdroj: vlastní zpracování dle zdrojů uvedených v podkapitole 4.1.6